

KAUNO PETRAŠIŪNŲ VIDURINĖ MOKYKLA

**Tikybės mokytoja metodininkė
AURELIJA LEONAVIČIENĖ**

**METODINĖ PAGALBA
VI KLASĖS MOKINIAMS
ATSKLEIDŽIANTI MALDOS SVARBĄ IR PRASMĘ**

KAUNAS, 2011

Darbo Turinys

Įvadas	3
1.TIKYBOS MOKYTOJO IR MOKINIO SĄVEIKOS MODELIAI SU MOKYMO(SI)METODAIS IR BŪDAIS	4
1.1 Asmeninė metodų taikymo patirtis	6
1.2 Aktyvaus mokymo(si) metodai ir kritinis mąstymas	9
1.3 Pedagoginės veiklos tyrimo metodika	11
1.4 Dienoraščio rašymo metodo įtaka mokinių maldos ugdymui	14
2. KOMPETENCIJOS TOBULINIMO PERSPEKTYVA	33
Išvados	38
Rekomendacijos	40
Literatūra	41

Išvadas

Tema: Metodinė pagalba VI klasės mokiniams atskleidžianti maldos svarbą ir prasmę.

Žmogus yra fizinė ir dvasinė būtybė, kurios tikslas – prasmingas, laimingas gyvenimas. Turint galvoje šiuolaikinės globalizacijos mastą ir jos prieštarinę įtaką asmens tapatumui, ypatingai svarbu rūpintis žmogaus dvasingumo ugdymu. Žmogus sukurtas pagal Dievo paveikslą, pašauktas Dievą pažinti ir Jį mylėti. Dievo ieškantis žmogus suranda tam tikrus kelius, kuriais gali prieiti prie Dievo pažinimo. Vieną iš Dievo pažinimo kelių aš pasirinkau maldą. Maldos praktika nėra lengva, kadangi reikalauja žmogaus valios pastangų. Pamokų metu supratau, kad mano mokiniai labai mažai skiria laiko maldai. Malda yra širdies ir minčių kėlimas į Dievą. Maldoje mes siekiame pažinti Dievą, prašom Jo malonių ir palaimos. Todėl mano **metodinės medžiagos tikslas** – padėti šeštos klasės mokiniams atskleisti maldos svarbą ir prasmę. Siekiant šio tikslo spręsti tokie **uždaviniai**:

1. Atskleisti maldos svarbą ir prasmę žmogaus gyvenime.
2. Išanalizuoti mokytojo ir mokinio sąveikos modelius su mokymo(si) metodais ir būdais.
3. Nustatyti ar atskleista maldos svarba ir prasmė, bei išanalizuota ir taikyta pamokose metodinė medžiaga skatina mokinius praktikuoti maldą bei religinį gyvenimą.

Taikyti šie **metodai**: Mokslinės literatūros ir dokumentų analizė, pokalbis, apklausa raštu, stebėjimas, dienoraščio vedimas. Tyrimas vyko Kauno Petrašiūnų vidurinėje mokykloje.

Darbą sudaro trys dalys. Pirmoje dalyje aptarta maldos tikslas, galia, svarba, prasmė, reikšmė žmogaus gyvenime. Valios svarba bręstant asmenybei maldoje, bei krikščioniško auklėjimo įtaka. Antroje dalyje analizuoti mokytojo ir mokinio sąveikos modeliai su mokymo(si) metodais ir būdais. Trečioje dalyje – tyrimo aplinka ir eiga, dienoraščio vedimo rezultatai.

Literatūros analizė ir empirinio tyrimo rezultatai leido daryti išvadą, kad religinės praktikos ypatumus ir elementus sąlygoja šeimos vyraujantis požiūris į religiją. Tačiau mokiniai lankydami tikybos pamokas tikisi įgyti tikėjimo pagrindų, dvasinio tobulėjimo, tvirtų dorovinių pagrindų, dvasingumo. Išklause šeštos klasės kursą, praktikuojantys religinį gyvenimą bei maldą mokiniai, pasidžiaugė, kad yra teisingame tikėjimo kelyje ; o tie kurie daug naujo sužinojo apie maldą jos tikslą, galią, svarbą, prasmę nusprendė pabandyti gilintis šiuo klausimu t.y. skaityti dvasinę literatūrą, dažniau praktikuoti maldą.

1. TIKYBOS MOKYTOJO IR MOKINIO SĄVEIKOS MODELIAI SU MOKYMO(SI) METODAIS IR BŪDAIS

Katalikų tikybos pamokos yra pačių mokinių arba jų tėvų pasirenkama dorinio ugdymo dalis.

Tikybos pamokų paskirtis mokykloje yra dorinis ir religinis moksleivių ugdymas. Šio mokomojo dalyko paskirties specifika – įtraukti į ugdomąją veiklą visus, maksimaliai gerbiant kiekvieno pažiūras ir nuostatas. Lankantys tikybos pamokas mokiniai per jas susipažįsta su mūsų kultūrą grindžiančios krikščionybės pagrindais: šio tikėjimo esme, krikščioniškąja etika, Bažnyčios sandara, jos mokymo ir šventimo pagrindais, taip pat su kitomis religijomis.

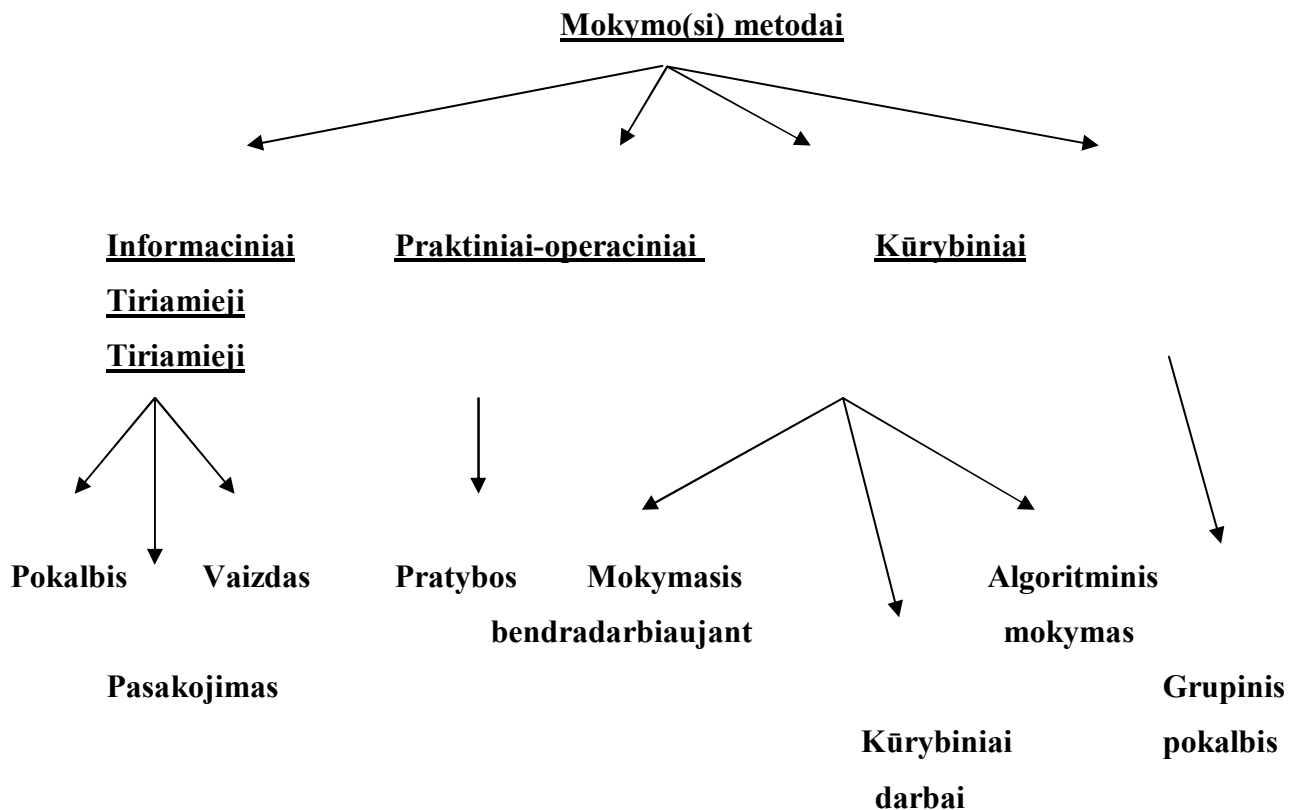
Katalikų tikybos pamokose stengiamasi ugdyti krikščioniškąjį jas lankančių mokinių bendruomeniškumą, tačiau jos nėra pajėgios pakeisti religinės bendruomenės, kuriose švenčiama liturgija ir pasirengiama sakramentams. Mokytojui dažniausiai pasauliečiui, kaip bendruomenės nariui, šeima ir Bažnyčia patiki religinio auklėjimo užduotį mokykloje. Tad mokytojas dėstantis tikybą turi prisiminti, kad jis neretai yra vieninteliu Bažnyčios atstovu mokykloje, ir turi būti aukštos kvalifikacijos pedagogu, puikiai išmanančiu dėstomą dalyką. Siekdamas optimalaus žinių perdavimo, mokytojas turi gebėti perteikti katalikų tikybos programą, remiantis metodinėmis nuorodomis ir didaktinėmis nuostatomis; taip pat gebėti organizuoti ugdymo procesą; nuolatos tobulinti profesinę kompetenciją. (Vatikano II susirinkimo nutarimai 2001, p. 380-388). Anot P. Ramsden, geras mokytojas tas, kuris mielai priima permainas: jis nuolat stengiasi sužinoti, kokią poveikį jo mokymas daro mokiniams ir remdamasis šiais duomenimis, modifikuoja šį mokymą. Būtina kaupti informaciją apie mokinius ir aktyviai ja naudotis pasirenkant bei keičiant mokymo strategijas, taikant įvairius mokymo metodus (L. Šiaučiukienė, O. Visockienė, P. Talijūnienė, 2006, p.82).

Šiandien mokytojas turi galimybę rinktis programas, naudoti pasirinktus mokymo(si) metodus, kurie padėtų siekti užsibrėžtų mokymo tikslų. Koks mokymo(si) metodas yra geriausias, galima pasakyti tik tada, kai įvertinamos mokinių savybės (amžius, motyvai, ankstesnis mokymasis, rezultatai) ir mokymo tikslai. Vieni metodai geriau padeda išmokyti vienus mokinius, kiti – kitus. Ir mokytojui tenka didžiulė atsakomybė parinkti kuo tikslesnį mokymo(si) veiksmų modelį.

„**Metodas** (gr. methodos – būdas) – planingas tiesos radimo kelias, grindžiamas empiriniu tyrinėjimu bei loginiu protavimu. Juo siekiama tam tikro tikslo sprendžiant pažintinius ir praktinius uždavinius“ (L. Jovaiša, J. Vaitkevičius. 1989, p.137).

N.L.Gage, D.C. Berliner (1994, p.307) teigia, kad mokymo(si) metodas – tai pasikartojančių mokytojo veiksmų modelis, kuris gali būti taikomas dėstant įvairius dalykus,

būdingus daugiau nei vienam mokytojų ir svarbus išmokimui. Pasak L. Jovaišos (1993, p.125), „mokymo(si) metodu vadinama vadovavimo mokymuisi veiksmų, būdų visuma konkrečiam mokymo tikslui pasiekti“. L. Jovaiša (2001, p.7) nurodo svarbiausius mokymo(si) metodus (žr. 2 paveikslą): **informaciniai, praktiniai–operaciniai, kūrybiniai, tiriamieji**.

1 pav. Mokymo(si) metodų klasifikacija, pagal L.Jovaišą

Anot L.Šiaučiukėnienės, N.Stankevičienės (2002, p.85), pagrindinis mokymo(si) metodo pasirinkimo kriterijus turi būti klausimas: ar metodas padės vaikui išmokti tai, ką jis turi ir gali išmokti per pamoką. Renkantis metodą, svarbu žinoti, kad nėra absoliučiai gerų ir tobulų metodų; netikslinga, kai kuriems metodams ar jų grupėms teikti prioritetą; mokymo procesui būtini įvairūs metodai; svarbu atsižvelgti į mokinių amžiaus ypatybes; svarbios ir tam tikros klasės ypatybės; svarbi mokyklos aplinka; lemiamą vaidmenį vaidina pats mokytojas, jo asmenybė.

Mokymo(si) metodai sąlygiškai skirstomi į tradicinius ir netradicinius. Laiko patikrinti, ilgaamžiai metodai vadinami tradiciniais. Tačiau pastaruoju metu, edukacinių paradigų virsmo laikmečiu, yra galimybė naudoti ir naujus netradicinius mokymo(si) metodus, kurie skatina mokinių savarankiškumą, loginį mąstymą, pratina aktyviai dalyvauti ugdymo(si) procese. Netradiciniais metodais laikome tuos, kurie dar palyginti retai taikomi, tačiau jau yra gana svarbūs šiuolaikinio ugdymo procese. Ugdymo(si) procese paprastai naudojami įvairūs mokymo metodai, kadangi metodų kaita mokinius sudomina, sutelkia jų dėmesį, neleidžia nuobodžiauti.

1.1 Asmeninė metodų taikymo patirtis

Žinodama mokinių pasirengimo lygį, įvertindama dalykines žinias ir patyrimą, norą dalyvauti, norą išbandyti naujus dalykus, įvertindama mokinių kompetenciją, norą imtis atsakomybės parenku pati mokomąją medžiagą ir metodus. Mokymo metodai - tai mokytojo ir mokinių bendros veiklos būdų sistema, kuri padeda mokiniams įgyti žinių, mokėjimų bei įgūdžių, lavinti sugebėjimus. Savo pamokose aš dažniausiai naudoju ir informacinius, ir operacinius, ir kūrybinius metodus pasitelkusi interaktyvaus mokymo metodus. Interaktyviais pedagogo ir ugdytinio veiklos metodais, siekiu kuo daugiau moksleivių savarankiškumo, siekiu, kad jų veikla pereitų į refleksiją, žadintų teigiamas emocijas. (R. Ališauskas, V. Bacys, M. Barkauskaitė, 1999, p. 5-11) Informaciniai percepciniai mokymosi metodai yra klausymas ir skaitymas. Klausymas kelia klausančiajam daug reikalavimų, užtikrinančių klausymo efektyvumą. Aktyviam klausymui būdinga pasakojimo ar aiškinimo tikslo struktūros suvokimas, tikslingas atminties mobilizavimas, dėmesio fiksavimas, mąstymo sutelktumas. Skaitymas – ne mažiau sudėtingas mokymosi metodas, nes klausantis išlieka tik 20% išgirstos informacijos. Skaitymo efektyvumą didina ne tik interesas ar greitojo skaitymo įgūdžiai, bet ir mąstymas. Praktiniai - operaciniai mokymosi metodai leidžia įsisavintas žinias sėkmingai taikyti praktiškai, o tai padeda įvaldyti mąstymo operacijas, kalbą, veiksmus su daiktais ir t.t. Kūrybiniai mokymosi metodai skirstomi į kūrybos pažinimo ir kūrybos proceso organizavimo metodus. Kūrybos pažinimo metodai yra: 1) dalyvavimo kūrybinėje veikloje savianalizė kur yra tiriami tokie požymiai kaip smalsumas, emocingumas, atkaklumas, gebėjimas greitai atgaminti reikiamą informaciją, derinti savo požiūrius, minčių ir vaizdų platumas, gebėjimas kelti idėjas, hipotezes, daryti pagrįstas išvadas. 2) Veiklos proceso ir rezultatų stebėjimas: didžiausias dėmesys kreipiamas į interesų aktyvumą, domėjimąsi kokia nors kūrybos sritimi, gebėjimą kelti nestandartinius klausimus, naujas idėjas, sumanymus. 3) Testai : gebėjimas išspręsti nestandartinius mokytojo paruoštus testus, sudaroma galimybė gautus rezultatus lyginti mokinių intelektą, originalumą, subtilumą. Kūrybos proceso organizavimo metodai, t.y. mąstymą lavinantys interesą ir emocija žadinantys, savarankiškumą ugdantys procesai.

Geri tie metodai kurių dėka atsiskleidžia svarbiausias ir pagrindinis komponentas mokymasis ir pasiekiamas išmokimo rezultatas. Visi mokiniai yra skirtingi, todėl ne visi mokymosi metodai vienodi tinka. Klasikiniai mokymo ir mokymosi metodai neatgyveno, bet praturtėjo, išsivystė nauji metodiniai būdai, kurie vėliau virto šiuolaikiniais mokymo(si) metodais (L. Šiaučiukėnienė, O. Visockienė, P. Talijūnienė, 2006. p. 100 -103)

Kaip teigia N.Stankevičienė (2010. p.26). „Pasitelkus interaktyvaus mokymo metodus, mokiniui sudaromos sąlygos dalyvauti užsiėmimuose įvairiais darbo būdais: su visa klase, grupiniuose užsiėmimuose ir individualiuose. Derinant šiuos darbo būdus, įvairius metodus bei priemones, pasiekiamas didesnis mokinio savarankiškumo darbo koeficientas bei lygis. Perimdamas mokymo turinį, mokinys turi teisę pasirinkti atsiskaitymo būdą, laiką. Mokymas ir mokymasis tampa kūrybiniu procesu abiem dalyviams. Atsiranda nauja sąveika tarp paties pedagogo ir ugdytinio. Išnyksta mokytojas - kontroliuojantis, autokratinis, galįs nubausti. „

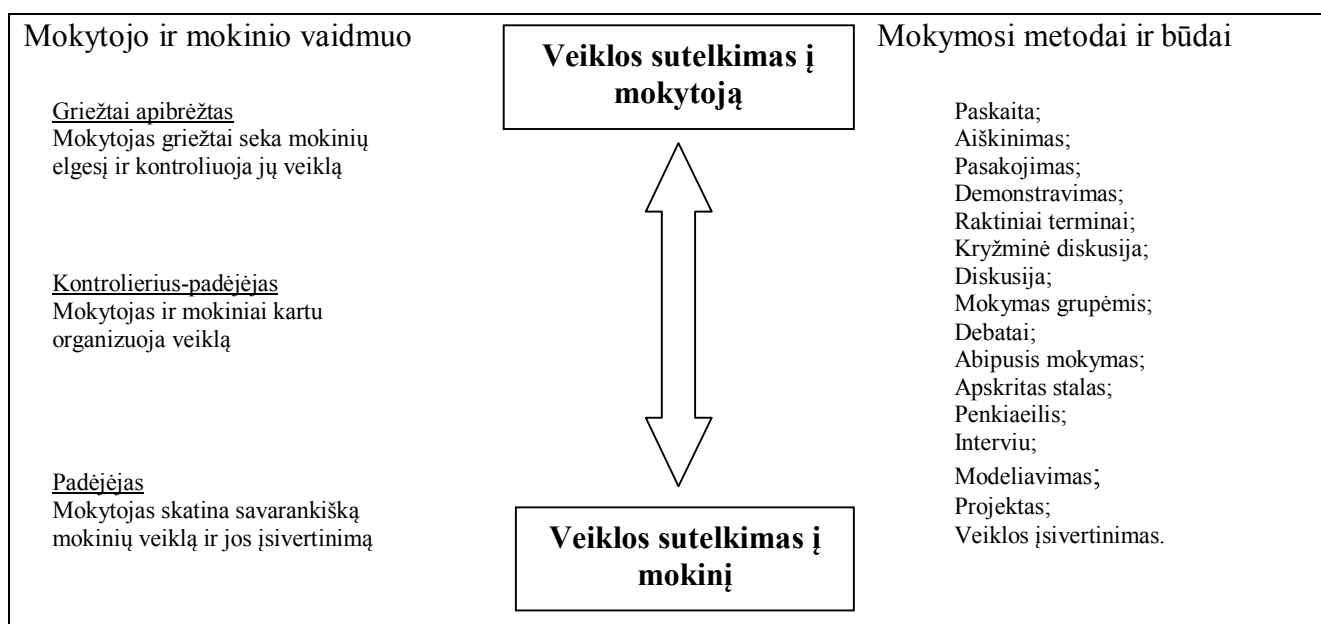
Savo pamokose naudoju informacinius metodus todėl, kad jie skirti žinių įgijimui ir grįžtamajam ryšiui. Pirmiausia man labai svarbu savo mokinius išmokyti teisingai naudotis vadovėliais, o svarbiausia išmokyti skaityti Šventąjį Raštą, tai užtrunka ne vieną ir ne dvi pamokas. Tad naudoju lektūros metodą. Atpasakojimo metodą naudoju, kai noriu atnaujinti mokinių įsisavintas žinias, kai noriu pratęsti naujų įvykių seką, ar išdėstyti biblinio veikėjo veiksmus. Mokiniai turi mokėti pagrįstai reikšti dalyko žinias. Kartojimo pokalbio metodą naudoju, kai noriu atkurti, priminti sąvokas, idėjas. Biblijoje labai daug sąvokų kurias reikia nuolatos priminti jas išaikinti ir žinoma, aiškinant naują temą, jas papildyti naujomis. Pamokoje naudoju ir pasakojimo metodą, nes jis ugdo diskursyvų mąstymą, įsigilinimą į dvasines, moralines vertybes. Mokiniai klausydami pasakojimo patys mokosi aiškiai, raiškiai kalbėti. Paskaitos metodą naudoju rečiau, nebent su vyresniais mokiniais, kai tikslas yra suteikti informaciją, pateikti įžangines pastabas, ar nurodyti mokymosi kryptį. Aiškinimo metodą naudoju, kai aiškinu sąvokas, idėjas, dogmas, įstatymus. Demonstravimo metodą naudoju labai dažnai, nes mokykloje yra sudarytos visos sąlygos. Demonstruoju filmų ištraukas, kartais net pačius meninius, multiplikacinius, dokumentinius filmus žinoma religine tematika. Esu laiminga, kad mano mokiniai mėgsta pasikalbėti, papasakoja savo asmeninius išgyvenimus, patyrimus todėl naudoju ir pokalbio metodą tačiau dažniausiai jis užsitęsia ir per pertrauką. Konsultavimo metodas nėra kasdien taikomas metodas, tačiau gana dažnai. Mokiniai nori sužinoti kokios nors informacijos dėl saktamentų suteikimo galimybių, ar nori pasikonsultuoti kaip morališkai teisingai pasielgti vienu ar kitu klausimu.

Praktinius - operacinius metodus taikau savo darbe, nes jie sieja teoriją su praktika, ugdo įgūdžius, įgalina mokinį savarankiškai gyventi, veikti kūribingai, suvokti ir priimti sprendimus, taikyti savo asmeniniame gyvenime moralinius dalykus, dešimt Dievo įsakymų, penkis Bažnyčios įsakymus.

Kūrybiniai metodai yra ypač aktualūs ir svarbūs net ir tikybos dalyke. Šie metodai skatina atradimo džiaugsmą. Žinių dėka yra ugdomi gebėjimai ir vertybinės nuostatos. Palietus mokinių sielos gelmes, atsiskleidžia jų dvasios branda ir mokiniai su vidiniu džiaugsmu būtinai nori tai išreikšti per savo kūrybą, per bendruomeninę veiklą, per bendrystę

su silpnesniais, per poreikius rūpintis aplinka, gamta ir t.t. tai yra labai subtilūs ir asmeniškai dalykai. Net tie mokiniai kurie ilgą laiką buvo nedrausmingi, prieštaringi, net ir tie kūryboje atsiskleidžia kaip dvasiškai subrendę, bet turintys didelių asmeninių problemų. O blogas elgesys yra jų maištas prieš savo problemas.

Taikant efektyviausius mokymo(si) metodus, ugdymo proceso veikla orientuota į mokinį. Skatinant mokinio veiklą akcentuojamas įvairių mokymosi metodų naudojimas, atveriantis kelią savarankiškam kritiniam mąstymui. Mokytojas susikonstravęs mokymo(si) metodų komplektą turi kūribingai juos nuolat modeliuoti. Schemoje, (žr. 2 paveikslas) siejami mokytojo ir mokinio sąveikos modeliai su mokymo(si) metodais ir būdais (L. Šiaučiukėnienė, O. Visockienė, P. Talijūnienė 2006, p.108).

2 pav. Mokytojo ir mokinio sąveikos modeliai su mokymo(si) metodais ir būdais

Iš šios schemos matome, kad mokymo(si) metodai gali būti dviejų tipų tai orientuoti į mokytoją ir į mokinį, jo veiklą. Metodų tipologija keičiasi keičiantis mokytojo ir mokinio vaidmeniui. Šiuolaikiniai mokymo(si) metodai yra orientuoti į mokinį ir jo veiklą. Efektyvi mokymo(si) veikla bus užtikrinta, jei mokytojas ir mokiniai išmanys įvairius mokymosi metodus, akcentuos įvairius mokymosi tikslus ir jų siekdami sąmoningai taikys įvairius metodus (L. Šiaučiukėnienė, O. Visockienė, P. Talijūnienė 2006, p.108).

1.2 Aktyvaus mokymo(si) metodai ir kritinis mąstymas

Norint efektyviai gyventi ir kurti nuolat kintančiame pasaulyje, būtinas kritinis mąstymas, kaip teigiama Aktyvaus mokymosi metodų knygoje (1999, p. 7). Kritinis mąstymas tai gebėjimas įvairiapusiškai analizuoti ir įvertinti situaciją bei mintis, kad būtų pasirenkama protinga ir pagrįsta pozicija. Kritinis mąstymas įgalina mus pasirinkti įvairias pagrįstas interpretacijas, įgalina priimti nepriklausomus svarius sprendimus, bei kelti naujus prasmingus klausimus. Gebėjimas kritiškai mąstyti skatina visuomenės atvirumą bei skatina tarpusavio supratimą, pagarbą, ryšius tarp žmonių. Taip pat ugdo mokinių ir mokytojų gebėjimą klausytis ir padeda suprasti įvairius požiūrius, mokiniai geba pasinaudoti tuo, ko išmoko, suvokti neapibrėžtų situacijų prasmę, bei leidžia imtis naujos veiklos taip pat garantuoja mokinių mokymosi integralumą ir saviraišką.

Gebėjimas kritiškai mąstyti yra svarbus tam, kad žmogui būtų galimybė aktyviai gyventi, veiksmingai veikti, dirbti besikeičiančioje visuomenėje. Mokiniai šiandien turi rinktis, vertinti, spręsti apie informaciją kurią kasdien gauna, apie kuriamus planus, bei veiksmus kurių imamasi (Aktyvaus mokymosi metodai 1999, p. 7-9). Kritinio mąstymo komponentai pamokoje turi būti derinami su aktyvaus mokymo(si) metodais (N. Bankauskienė, G. Bankauskaitė, Sereikienė (p.17-18).

1 lentelė. Aktyvaus mokymo(si) metodų ir kritinio mąstymo komponentų koreliacija

Mokinių kritinio mąstymo gebėjimai	Svarbiausi mokymo programos bruožai / kritinio mąstymo komponentai pamokoje	Aktyvaus mokymo(si) metodai
Žinios	Įvairiapusių požiūrių pateikimas.	Įtraukianti paskaita, demonstravimas, skaitymas, stebėjimas, interviu.
Supratimas	Mokinių patyrimo ir vertybių naudojimas, mokymo metodų derinimas su mokinių pasirengimu išmokyti naują medžiagą.	Anksčiau išvardyti metodai plus: mokytojo klausimai, klasės diskusija, diskusija grupėse, atvejo analizė, mokinių pateikiami klausimai, savarankiškas darbas mažose grupėse.
Taikymas	Turinio naudojimas padedant	Anksčiau išvardyti metodai plus:

	mokiniais spręsti problemas. Mokymas nukreipiamas į problemas. Medžiaga siejama su realia problema, parodoma, kaip ją spręsti, duodama spręsti panaši problema.	patyrimo pratimai, mažų grupių projektai (nustatyti mokytojo ar pasirinkti mokinių), vaidmenų atlikimas, kitų mokymas, atvejo analizė (raštu), mokinių atskleidžiamos paslaptys.
Analizė	Idėjų tvarkymas. Mokinių skatinimas sisteminti informaciją, parodyti sąsają.	Anksčiau išvardyti metodai plus: svarbus įvykis, kitų mokinių pateikiami klausimai, panašumų ieškojimas, palyginimas ir supriešinimas, debatai, prielaidų kėlimas.
Sintezė	Kritinė refleksija. Kritiškai apmąstomos prielaidos, jos palyginamos su realybe, kuriamos naujos idėjos.	Anksčiau išvardyti metodai plus: svarbus įvykis, tyrimo projektai, patyrimo pratimai.
Įtvirtinimas	Savarankiškas mokymasis.	Anksčiau išvardyti metodai plus: mokymosi kontraktai, komandos sukurti projektai, savarankiškas mokymasis, „minčių lietus“.

Kritinis mąstymas pasižymi tokiais keturiais bruožais (Aktyvaus mokymosi metodų knyga 1999, p. 9):

- Yra vidinės prasmės suvokimo procesas
- Reikalauja apsvarstyti įvairius požiūrius
- Puoselėja pagarbą mažumos nuomonei
- Verčia tikrinti ankstesnes prielaidas.

Šie bruožai svarbūs, nes kasdieniniame gyvenime žmonės linkę atmesti informaciją, nesiderinančią su jų patyrimu. Jie nesvarsto naujų dalykų ir todėl netenka vertingos informacijos, neatsižvelgia į naujus požiūrius, galinčius padėti spręsti išylančias problemas. Daugelis žmonių mato pasaulį tik iš savo konkretaus taško ir nemąsto apie kitų žmonių požiūrius. Taip jie praranda informaciją. Kritinis mąstymas – esminis mokymo programų kūrimo ir mokomosios veiklos klasėje principas. Mokymo programos gali būti kuriamos pagrindžiant kritiniu mąstymu.

Mokymo programų, pagrįstų kritiniu mąstymu pagrindiniai bruožai:

- „Ugdoma mokinių ir mokytojų bei mokinių tarpusavio pagarpa.
- Per pamokas naudojama mokinių patyrimu.

- Konkretus mokomojo turinio taikymas atitinka mokinių poreikius.
- Sprendžiant problemas, naudojamos mokomuoju turiniu.
- Integruojami įvairūs požiūriai ir dalykai.
- Priimamos ir patikrinamos prielaidos
- Mokymasis paverčiamas bendromis mokinių ir mokytojų bei mokinių tarpusavio pastangomis.
- Mokiniam suteikiama galimybė mokytis savarankiškai.
- Parenkami metodai, labiausiai atitinkantys mokinių pasirengimo lygį. “ (Aktyvaus mokymosi metodų knyga 1999, p. 13).

Mokytojas taikantis naujausius mokymosi metodus, privalo turėti pakankamą teorinį pagrindimą, išmanyti metodų įvairovę ir paskirtį. Mokytojui svarbu suvokti, kodėl jis renka vieną ar kitą metodą, ar tas metodas atitinka jo darbo stilių, mokinių pasirengimą mokytis pagal pasirinktą metodą. Metodo pasirinkimą taip pat sąlygoja turimos mokymo priemonės arba mokytojo gebėjimas jas sukurti. Mokytojas privalo išmokyti planuoti pamokas, kurios kurtų mokymosi aplinką ir padėtų skleisti kiekvieno mokinio asmenybei.

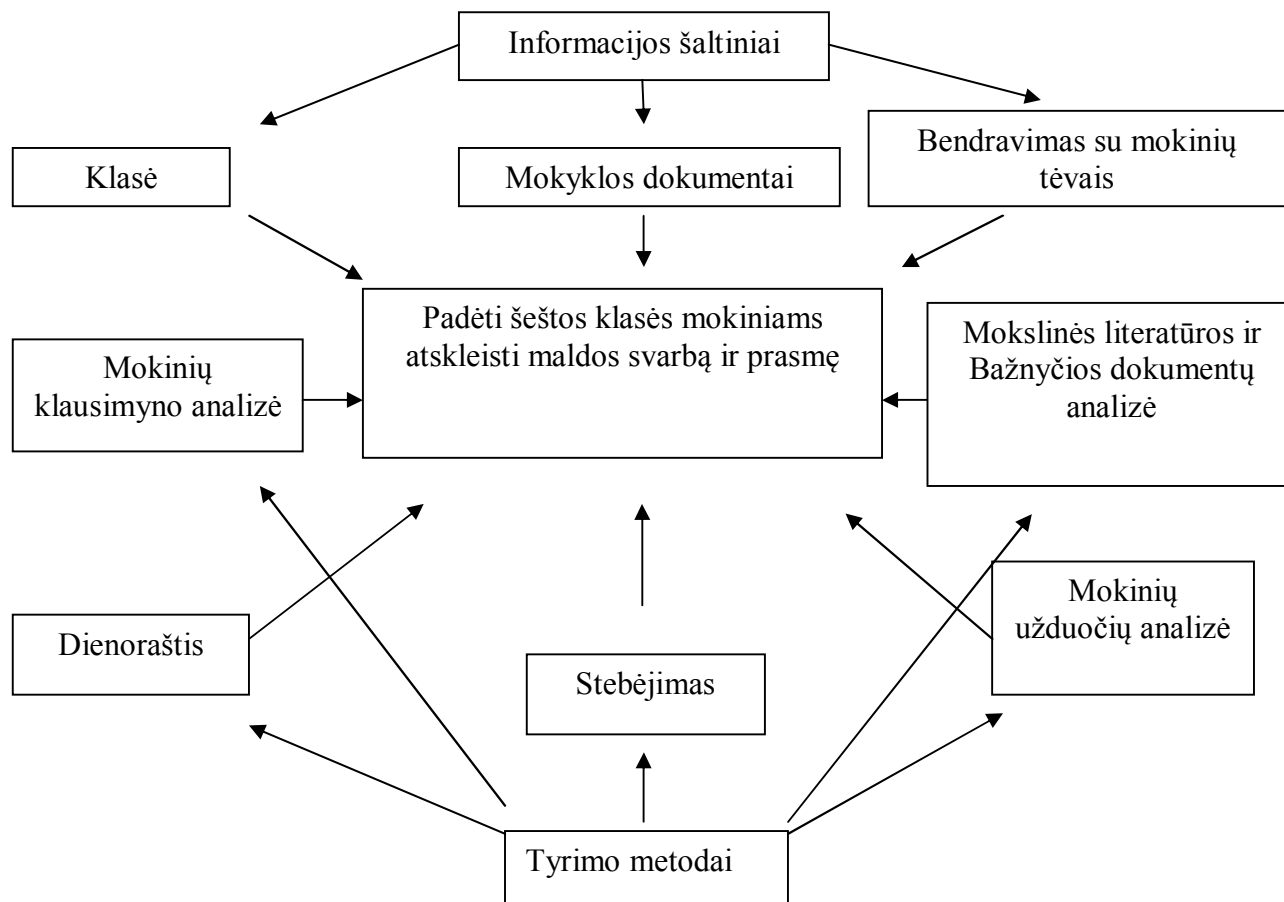
1.3 Pedagoginės veiklos tyrimo metodika

N. Bankauskienė (2009) pabrėžia, kad pedagoginės veiklos tyrimas – atidus, sistemingas, kantrus tyrimas – atskleidžia naujų žinių naudojantis moksliniu metodu, į kurį įeina problemos išsiaiškinimas, tyrimo klausimų ar hipotezių formulavimas, aktualios informacijos kaupimas, duomenų analizė, rezultatų aprašymas ir padarymas išvadų, atsakančių į tuos klausimus ar patvirtinančių hipotezes.

Pedagoginės veiklos tyrimas yra kokybinis tyrimas. Pasak N. Bankauskienės ir G. Bankauskaitės – Sereikienės, šis tyrimas ypatingas tuo, kad mokytojas, kuris tiria mokinių grupę arba vieną ar kelis mokinius, pats tampa tiriamuoju ir nuolat turi reikalauti iš savęs veiklos, refleksijos ir klausti savęs: ar aš gerai dirbu, ar mano pasirinkti metodai tinkami, ar aš procesą matau taip, koks jis yra iš tikrųjų, ar aš pats, pakeitęs veikimo metodą, palengvinu savo ugdytiniui mokymosi procesą. Pasak minėtų autorių, šis tyrimas susideda iš 3 pakopų :

- planavimo, į kurį įeina žvalgyba arba faktų identifikavimas – suradimas;
- veiklos;
- veiklos rezultatų nustatymo. (Bankauskienė, Bankauskaitė – Sereikienė, 2007, p.64 - 65)

Pedagoginio tyrimo metu buvo taikomi šie tyrimo metodai: mokslinės literatūros ir Bažnyčios dokumentų, mokyklos dokumentų analizė, apklausa raštu (klausimynas, užduočių atlikimas), pokalbis, stebėjimas, dienoraščio rašymas (žr.3 paveikslą).

3 pav. Tyrime naudoti informaciniai šaltiniai ir metodai

Mokslinės literatūros, mokyklos, Bažnyčios dokumentų analizė – tai toks metodas, kuris padeda pasiruošti tyrimui, t.y., analizuojant įvairius mokslinius šaltinius, teisinius dokumentus ir Bažnyčios dokumentus, pasirinkta tema, nulemia tinkamą empirinių metodų, tyrimo tipo pasirinkimą. Analizuojant mokslinę literatūrą ir Bažnyčios dokumentus, šis metodas leido aptarti maldos svarbą ir prasmę žmogaus gyvenime, leido suvokti, kad šeima yra pirmieji ir pagrindiniai vaiko auklėtojai, įtakojantys jo religingumą, pamaldumą. Šeima yra visuomeninių dorybių, kurių reikia visoms bendruomenėms, pirmoji mokykla. Tikybos mokytojas savo tarnystę organizuoja kaip kokybinį auklėjamąjį darbą, t. y. padeda žmogui atsiverti religinei gyvenimo dimensijai, kuri įsiskverbia ir perkeičia mąstymo, supratimo, laisvės, veikimo procesus. Siekdamas šio rezultato mokytojas ieško mokymo metodų ir taiko juos savo darbe.

Dar vienas dažnai naudojamų informacijos kaupimo ir rinkimo būdų tai - **apklausa raštu**. Jos dėka galima per trumpą laiką surinkti daug informacijos. Žodinė apklausa vadinama pokalbiu, o apklausa raštu – klausimynu. Atliekant tyrimą buvo naudojami abi šios apklausos rūšys. Vyko pokalbiai su mokyklos psichologe, dėstančiais mokytojais, tyrimo dalyviais, jų tėvais. Atlikdama tyrimą paruošiau vieną klausimyną tyrimo pradžioje, norėdama sužinoti bendrą tiriamųjų sampratą apie maldą ir jos praktikavimą. Antrasis ir trečiasis tyrimai vyko tam tikrų situacijų, užduočių išsprendimo būdu, bei gebėjimu pasirinkti sau tinkamus duotus atsakymus.

Stebėjimas – pasyvus aplinkos ar reiškinių suvokimas, o kartu tikslingai organizuotas procesas, kontroliuojamas pagal kokią nors teoriją hipotezę (V. Jakavičius, 1998, p.148). Šis empirinis metodas, tyrimo metu, pasitarnauja tiriant tyrimo dalyvių veiklą, elgseną tam tikrose situacijose, jų sąveiką, tarpusavio ryšius. Stebėjimas leido geriau suprasti ir pažinti tiriamuosius ir tyrimo aplinką.

Dienoraščio vedimas – tai stebėjimo, klausymo, diskutavimo, bei kitų mokymo(si) metodų taikymas bei pasiektų rezultatų aprašymas.

Aptartieji tyrimo metodai buvo pasirinkti tikslingai. Šiuo tyrimu siekiama surinkti kuo daugiau informacijos apie tyrimo aplinką ir tyrimo dalyvius, kuri padėtų geriau suprasti mokyklą, jo misiją, viziją, užsibrėžtus tikslus bei uždavinius. Tyrimo dalyviai buvo atrenkami juos puikiai pažįstant, kadangi aš esu jų klasės auklėtoja. Tiek tiriamieji mokiniai, tiek jų tėvai maloniai sutiko dalyvauti tiriamojoje veikloje. Tyrimo metodai labai svarbūs renkant, tiriant, klasifikuojant bei apdorojant informaciją.

Veiklos tyrimo etapo žingsniai :

- Etikos problemų sprendimas
- Mokslinės literatūros ir švietimo dokumentų paieška ir tyrimas
- Tyrimo aplinkos ir tyrimo dalyvių atrinkimas ir charakteristikų analizė
- Taikomų mokomųjų metodų stebėjimas ir taikymas savo darbe
- Taikomų mokomųjų metodų analizė
- Renkami tyrimo veiklos duomenys
- Plėtojamos bendrosios bendrakultūrinės profesinės kompetencijos
- Apibendrinami teoriniai ir praktiniai tyrimo rezultatai
- Apibendrinamas dienoraščio vedimas
- Rašomos išvados

1.4 Dienoraščio rašymo metodo įtaka mokinių maldos ugdymui

Dienoraščio rašymo metodo taikymas tai veiklos su mokiniais vedimas, pastabų, pokyčių ir kitų svarbių dalykų rašymas, reflektavimas, padedantis analizuoti tyrimo dalyvius, bei veiklos tobulinimui, įžvelgiant plusus ir minusus, numatant tolimesnius žingsnius. Šis metodas tyrimo metu padėjo analizuoti tyrimo dalyvių pokyčius, taikant mokymosi metodus bei savo veiklą. Todėl naudodama šį metodą siekiau:

- kiekvienos pamokos metu užakcentuoti maldos svarbą asmens gyvenime,
- Ištirti mokinių vertybes kurios lemia jų požiūrį ir elgesį,
- Įvertinti įgytą patyrimą ir numatyti tolimesnius veiksmus,
- Identifikuoti asmeninio dvasinio augimo privalumus ir trūkumus,
- Ištirti save bei savo darbo metodų efektyvumą.

Tyrimo dalyvių personalinės charakteristikos

Savo tiriamajam darbui išsirinkau 3 mokinius kurių vardai yra pakeisti: Vaivą, Naglį ir Saulę.

Vaiva yra iš labai geros krikščioniškos šeimos, abu tėvai praktikuojantys katalikai, aktyviai dalyvauja parapijos, bendruomenės veikloje, rūpinasi religiniu vaikų ugdymu. Vaiva lanko jaunimo grupės užsiėmimus Bažnyčioje, mokosi groti gitara, gieda Bažnyčios chore yra labai draugiška, globėjiška, rūpestinga, priėmusi Krikšto, Pirmos Komunijos sakramentus, ruošiasi priimti Sutvirtinimo sakramentą, nuolatos praktikuoja maldą. Vaivą būtų galima priskirti prie aktyvaus – krikščioniško religijos modelio.

Naglis yra gana neutralus, abejingas religijos atžvilgiu. Jo šeimoje švenčiamos didžiosios religinės šventės, tikėjimas ir malda praktikuojami nereguliariai. Jo šeima apsiriboja religinių švenčių paminėjimu, joms suteikiant ne religinį o tradicinį – kultūrinį turinį. Naglis yra pakrikštytas, ir lankosi Bažnyčioje tik per didžiąsias šventes, niekada neprieštaravo savo mamos pasirinkimui, kuri lanko Bažnyčią dažniau, į tai žvelgia pagarbiai. Naglis atitiktų tradicinį – kultūrinį religijos modelį.

Saulė ir jos šeima atitiktų indiferentiškąjį religijos modelį. Jos šeimoje tikėjimas nepraktikuojamas bet formaliai švenčiamos didžiosios religinės šventės, tačiau malda nepraktikuojama, yra nesirūpinama religiniu ugdymu. Religinėm šventėm yra suteiktas tradicinis kultūrinis turinys. Tačiau Saulė yra pakrikštinta, tačiau nepriėmusi pirmos komunijos sakramento. Bažnyčioje nesilanko net per didžiąsias šventes. Saulė pasirinko tikybos pamokas daug diskutuoja yra ieškojimo kelyje. Saulė yra našlaitė, gyvena su pamote. Kol pamotė susitvarkė globos dokumentus mergaitei teko pagyventi vaikų globos namuose. Mergaitė dažnai priekaištauja likimui, dėl tokio savo gyvenimo, tačiau teigia, kad yra laiminga nes gyvena šeimoje.

Bendraudama su mokiniais pastebėjau, kad religinės praktikos ypatumus ir elementus sąlygoja šeimose vyraujantis požiūris į religiją, tai ankstyvosios religinės patirties ir praktikos formavimo modelis.

Šiuo tyrimu siekiau padėti moksleiviui atrasti didžiausias gyvenimo vertybes, ypač maldos praktikavimo svarbą, suprasti jos esmę. Svarbu, kad šių vertybių samprata mokinių gyvenime leistų ateityje visiškai įgyvendinti savo kaip žmogaus pašaukimą. Labai svarbu, kad malda būtų bendravimo raktas su Dievu, kuris atrakintų širdis į tikrąją laimę. Džiugu, kad mokiniams patiko mano pamokos, jie susidomėjo maldos praktikavimo svarba, įsigilino į jos prasmę, geranoriškai su manimi dirbo.

Žmogus ieško Dievo. Kurdamas Dievas kiekvieną būtį pašaukia iš nebūties į buvimą apvainikuodamas garbe ir didybe (Ps 8,6). Žmogus gali pripažinti: “Koks nuostabus Viešpaties vardas visoje žemėje” (Ps 8,2). Net per savo nuodėmę praradęs panašumą į Dievą, žmogus lieka savo kūrėjo paveikslas. Jis tebetrokšta į buvimą jį pašaukusio Dievo. Visos religijos liudija, kad Dievo ieškoti yra žmogui esminis dalykas. Iš visų regimų kūrinių žmogus vienintelis kuris gali pažinti ir mylėti savo kūrėją. Žmogus vienintelis žemėje kūrinys, kurio Dievas norėjo dėl jo paties. Dievas nori nuolatinio bendravimo, ryšio, atsidavimo. Dievas nori, kad žmogus būtų laimingas, nuolat stiprintų save sakramentais, darytų gerus darbus, skelbtų „Gerąją Naujieną“, bendrautų su Dievu per maldą. Maldoje Dievas visada pirmas su meile kreipiasi. Žmogaus kreipimasis visada tėra atsakymas. Kuo labiau apsireiškia Dievas ir leidžia žmogui pačiam save pažinti, tuo labiau malda tampa abipusiu bendravimu, į kuri žodžiais ir veiksmais įsijungia širdis. Norint priartėti prie Dievo reikalingos dorovinės pastangos, atsigręžimas į gėrį, kova su vidiniais priešais ir žinoma malda. Malda – būtinybė išganymui.

DIENORAŠTIS

Kada vyko	Temos	Pastabos
2010 10 15	Gal Dekalogas jau atgyvena	Mokiniai geba išsakyti ir pagrįsti savo nuomonę, užduoti klausimus, vertinti kitų nuomones, analizuoti, sisteminti, lyginti, apibendrinti. Šios pamokos metu bendrai prisimename dešimt Dievo Įsakymų. Dievas juos įteikė per Mozę ant Sinajaus kalno. Šios taisyklės tai yra pagrindinės gyvenimo taisyklės kurių nevalia pamiršti. Aptariant šiuos įsakymus akcentuojama, kad Dievo įsakymai yra Jo meilės žodžiai, kurie nėra

		našta ar žmogaus suvaržymas, o laisvės garantija. Mokiniam pasiūloma diskusija: ar šiandien Dešimt Dievo įsakymų tebegalioja? Ši pamoka puikiai siejasi su pernai metais siūloma tema, kas tai yra laimė? Mes galime labai daug diskutuoti, tačiau krikščionys atsakys, kad laimingas žmogus yra tas, kuris savo širdyje pasitiki Dievu, gyvena pagal Dešimt Dievo Įsakymų. Mokiniam užduodamas darbas trumpai parašyti ką man reiškia Dekalogas. Darbai pristatomi ir aptariami. Pamokos pabaigoje mokiniai kuria padėkos maldą Dievui už šias pagrindines gyvenimo taisykles. Ne visi mokiniai sukuria maldą, Naglis teigia, kad nemoka.
2010 10 22	Mozė ir Dekalogas	Užtvirtindami praėjusią temą žiūrime multiplikacinį filmą apie Mozė, apie jo pasitikėjimą Dievu, apie tai, kaip Mozė išvaduoja savo tautą Izraelį iš Egipto vergijos, su kokiais sunkumais susiduria, tačiau visur jaučiama Dievo globa, ypač praleidžiant kelyje į Pažadėtąją žemę keturiasdešimt metų. Dievas gailėdamasis savo tautos duoda Dešimt Įsakymų kurie yra aktualūs ir šiandien. Filmo aptarimo metu akcentuojamas žydų tautos išlaisvinimas iš Egipto vergijos, nors kelionėje žydai dažnai išduodavo Dievą, taip ir mes šiandien sureikšminam stabus, išduodam vieną Dievą. Mokiniai su malonumu žiūri filmuką, užduotis nupiešti Mozės portretą.
2010 10 29	Ar Bažnyčios įsakymai – svarbūs mano gyvenime	Mokiniai labai susikaupę klauso dėstomos pamokos. Dirba individualiai ir grupėje, pristato bei išklauso grupių darbus. Ypač savo tvirtą nuomonę išreiškia Saulė. Mokiniai prisimena penkis Bažnyčios įsakymus: 1. Švęsk šventes. 2.

		Sekmadieniais ir šventėmis dalyvauk Šv. Mišiose. 3. Laikykitės pasninko ir nesilinksmink draudžiamu laiku. 4. Bent apie Vėlykas atlik išpažintį ir priimk švenčiausią Sakramentą. 5. Padėk išlaikyti Bažnyčią. Bažnyčia, kaip motina reikalauja, kad žmogus savo dvasinį gyvenimą griežtai kontroliuotų, jo neapleistų, ji nori, kad jos vaikai turėtų kelio gaires t.y gebėtų bendrauti su Dievu ir gebėtų melsti Jo malonės. Šventadieniai tai yra laikas kada galima ir reikia daugiau bendrauti su Dievu ir su žmonėmis. Laikytis pasninko, tai rodo žmogaus gebėjimą ugdyti valią ir tokiu būdu atiduoti garbę Dievui, na o atlikti išpažintį, tai būtina kiekvienam, kuris nori išlikti Dievo malonėje. Išlaikyti Bažnyčią, tai yra kiekvieno krikščionio pareiga, nes kunigas yra tas žmogus kuris gano savo avinėlius, kuris atiduoda už juos gyvybę, tai tas žmogus už kurį reikia ypač daug maldos. Ši tema puikiai siejasi su pernai metais siūloma tema apie Jėzau palaiminimus (Mt 5, 1-12). Čia Jėzus moko, kad palaiminti visi kurie dėl Jo yra persekiojami, kenčia, dėl Jo yra žeminami ir niekinami, jų laukia gausus atlygis danguje. Jėzus džiaugiasi tais žmonėmis, juos ragina nebijoti, nes krikščionys yra Jėzaus sekėjai, o mes visi puikiai žinome Jėzaus gyvenimo žemėje pabaigą, todėl Jo mokiniai taip pat nebus liaupsinami. Tai žinodama Bažnyčia ir skatina krikščionis laikytis ne tik Dešimt Dievo Įsakymų, bet ir penkių Bažnyčios Įsakymų. O šie Kalno pamokslo palaiminimai yra kaip paskata, kaip saldinis keliaujant Golgotos keliu. Šios temos užtvirtinimui mokiniams siūloma paruošti plakata, ar lankstinuką „ Bažnyčios įsakymai
--	--	--

		mano gyvenime“. Mokinys turi sudaryti savaitės programą kur būtų numatyta, kaip ir kur Jis bendrauja su Dievu.
2010 11 12	Kas yra arčiausiai manęs	Mokiniai labai noriai reiškė savo nuomonę. Pamokos metu yra rodomos nuotraukos besišypsančių žmonių ir leidžiama mokiniams reflektuoti. Kodėl jie yra tokie laimingi. Taip pat rodomos ir liūdnų žmonių nuotraukos. Mokiniams paaiškinama, kad mes turime kalbėti apie šeimą. Akcentuojama, kad šeima tai yra erdvė kurioje augame, bendraujame, dalinamės gyvenimo problemomis ir džiaugsmams, čia mokomės gyventi. Tėvai mums yra geriausias gyvenimo pavyzdys. Šeimoje svarbiausia yra jaustis laimingu, mylimu. Šeima tai ta vieta, kur puoselėjamos vertybės. Ši tema papildoma pernai metų dėstomą temą „Aš noriu būti laimingas“. Diskusijose visi vaikai pabrėžė, kad gyvenimas dvasingoje, pilnoje šeimoje tikras laimės garantas. Šios temos užtvirtinimui mokiniai kviečiami sukurti ir suvaidinti situaciją iš gyvenimo šeimoje panaudojant išsireiškimus kuriuos dažnai girdi savo šeimose. Perskaite ištrauką iš Šventojo Rašto (Lk 2, 41-52) ją aptars ir užpildys lentelę apie Jėzaus ir savo šeimą kurioje atsispindėtų panašumai ir skirtumai. Užrašyti du ar tris dalykus kuriuos galėtų moksleivis padaryti, kad jo šeima taptų panašesnė į Jėzaus šeimą. Kai mokiniai susipažįsta su Jėzaus šeima jie atkreipia dėmesį, kad Jėzaus šeimoje jaučiama abipusė meilė, rūpinimasis vienas kitu, abipusis pasitikėjimas, atvirumas, išklausymas. Siūloma sukurti maldą už savo šeimą. Visi kūrė maldą ir dėkojo savo tėvams.

2010 11 19	Gerbk savo tėvą ir motiną	Pastebėjau, kad mokiniai geba išreikšti pagrindinę mintį, analizuoti Šv. Rašto ištraukas, dirbti individualiai, sukurti maldą. Mokinių klausama, kodėl Dešimtyje Dievo įsakymų ketvirtasis yra skirtas tėvams. Kaip mokiniai gerbia savo tėvus, o ar pykstasi, kodėl? Yra skaitoma pasaka apie „Vaikų ir tėvų bendravimą“ Atliekama individuali užduotis: penkių balų sistemoje įvertinti teiginius apie tėvus: Aš visuomet gerbiu savo tėvus, klausiu jų patarimo ir tada priimu sprendimus, parodau tėvams, kad juos myliu, meldžiuosi už savo tėvus, atleidžiu, kai jie būna neteisūs, noriai padedu savo tėvams. Mokiniai kviečiami perskaityti Šv. Rašto ištraukas (Iš 20, 12; Įst 5,16; 21,18-21; Pat 1,8-9; 4,1-4; 6,20-23; Mk 7,10-12 ; Gal 6,7; Ef 3,15; Fil 2,8) Aptariame, ko mus moko Šv. Raštas apie tėvų ir vaikų santykius. Akcentuojamos šeimos vertybės, kuriamas padėkos laiškas tėvams. Penktoje klasėje nagrinėta tema” Mano šeima ir jos vertybės” puikiai pratesiama šeštoje.
2010 11 26	Vaikų teisės ir pareigos, bei suaugusiųjų teisės ir atsakomybė	Vaikai labai dažnai pamiršta savo pareigas, tačiau teisių niekada, dėl to įvyksta daug konfliktų . Šios pamokos tikslas išsiaiškinti kodėl kartais ir tėvai pamiršta savo pareigas. Kodėl tiek daug vaikų yra paliktų vaikų namuose, kodėl jie neturi šeimos. Kodėl tėvai skiriasi, palieka kentėti savo vaikus. Žiūrimas meninis filmukas “Visi nepastebėti vaikai” , apie tėvus narkomanus ir dėl to labai kenčiančių jų dukrą iš kurios labai mokykloje tyčiojamosi. Vaikams užduodamas klausimas, ar mūsų aplinkoje, mokykloje, jūsų draugų tarpe yra kenčiančių vaikų dėl savo tėvų kaltės. Ši tema siejasi su

		pernai metų dėstyta tema “ Ir aš noriu būti laimingas”, čia buvo kalbama apie vaikus kurie yra labai nelaimingi nes gyvena vaikų namuose. Kalbėjome apie gerumo akciją, kuri organizuojama prieš kiekvienas Kalėdas. Ar reikia tokių akcijų, ar vaikai laimingesni? Mokiniam siūloma sukurti maldą ir padėkoti Dievui už savo tėvus, taip pat paprašyti pagalbos ir lengvesnės gyvenimo naštos visiems kenčiantiems vaikams. Vaikai labai gražiai nupiešė atvirukus vaikams kurie liūdi.
2010 12 10	Kodėl meilė svarbi žmogaus gyvenime	Ši pamoka yra puikus viso pirmojo etapo apibendrinimas. Pats Dievas yra Meilė. Mokiniam skaitomas pasakojimas “Benas myli Aną”, mokiniai diskutuoja, bando išsiaiškinti meilės rūšis. Išsiaiškiname ką reiškia žodis skaistumas. Skaitome, ką apie meilę sako Šv. Raštas, nagrinėjame apaštalo Pauliaus “Himną Meilei”. Meilė atsakomybės, skaistumo, kuklumo, pagarbos ryšys. Mokiniai kviečiami užrašyti keletą teiginių kaip jie supranta kas yra meilė. Atkreipiamas dėmesys , kad VI ir IX Dievo įsakymai skirti nagrinėjamos temos užtvirtinimui. Akcentuojamas šiandieninės meilės iškreipimas ir begalinis trūkumas. Naglis ir Saulė pristatė savo nuomonę apie meilės sampratą.
2010 12 17	Religija ir mokslas šiandien	Išsiaiškinta iškeltos mokslinės hipotezės apie pasaulio sukūrimą, apie žmogaus sukūrimą. Išsiaiškintos Šv. Rašto ir Bažnyčios mokymas, tikslas apie gyvybės atsiradimą ir žmogaus sukūrimą. Aiškinomės „Didžiojo sprogimo“ teoriją. Diskusijai iškeliama tema „ ar žmogus išsivystė iš bezdžionės“. Sukurta šlovinimo maldą Dievui Kūrėjui. Šios temos ugdo

		mokiniuose dėkindumą pasaulio Kūrėjui, ugdo poreikį globoti gamtą, gyvybę. Ši tema puikiai siejasi su kita tema. Naglis teigia, kad žmogaus joks Dievas nesukūrė.
2011 01 07	Kodėl žmogui pavesta prižiūrėti pasaulį	Šios temos dėstymui naudojami paveikslėliai (tirpstantys ledynai, baltosios meškos, miškai, miškų kirtimai, šiukšlių konteineriai rūšiavimui). Keliami klausimai, ką reikia daryti išsaugojant aplinką, kodėl žemėje vyksta globalinis atšilimas, kokia iškyla grėsmė. Skaitomas Katalikų Bažnyčios Katekizmas (295-301, 2415-2418) paruošiami plakatai „Mano atsakomybė už aplinką ir gamtą“, išskirti tris, keturis dalykus, kuo prisidės prie aplinkos saugojimo ir puoselėjimo, bei užrašys tris, keturis dalykus kodėl Dievas sukūrė pasaulį ir jį padovanojo žmogui. Penktoje klasėje buvo nagrinėjama tema: „Gamtą- Dievo dovana“. Vaikai labai noriai diskutavo šia tema, ruošiasi dalyvauti projekte apie ekologiją, siūs drabužius iš ekologiškų atliekų.
2011 01 14	Ar Dievas trokšta gyvenimo?	Mokiniai geba išskirti pagrindinę mintį, analizuoja informaciją, vertina kitų nuomonę. Šią temą galima pradėti nagrinėti nuo Šv. Rašto ištraukų skaitymo apie Jėzaus požiūrį į mirtį (Mk 5,21-24; Mk5, 35-43; Lk 22, 39-44; Jn11, 1-44). Perskaityti mokiniams B. Ferrero pasakojimą „Paskutinis laiškas“. Apibendrinant akcentuoti, kad krikščionys į mirtį žvelgia su viltimi, pasitikėdami Dievu, tai perėjimas į Jo namus. Užduotis, išmokyti maldą už mirusiuosius. Šioje pamokoje vyko karšta diskusija apie dangų, pragarą, skaistyklą. Vaiva iškėlė įdomų klausimą, ar pragare kenčiančios sielos bus išganytos? Buvo kalbama apie maldą

		jos būdus ir formas, mokiniai ypač kviečiami maldoje nepamiršti savo mirusiųjų.
--	--	---

Dienoraštis 2

2011 01 14	Neturėk kitų dievų tik mane vieną.	Aiškinamas pirmasis Dievo įsakymas. Ši tema yra ypač aktuali šiandien. Pamokos metu bandoma išsiaiškinti kas yra mūsų dienų „aukso veršis“. Akcentuojama, kad „aukso veršis“ gali būti nenumaldomas noras turėti daug pinigų, žaislų, visokio turto, perdėtas malonumų ieškojimas, ieškojimas linksmesnių „tikėjimų“. Skaitomas Šventasis Raštas – Jėzaus gundymo istorija (Lk 4,1-13). Iškeliamas klausimas, kokią vietą tavo gyvenime užima Jėzus? Visi Dievo kūriniai yra geri, jei jie nėra sudievinami. Visas pagundas padeda nugalėti meilė Dievui, pasitikėjimas juo. Penktoje klasėje mokiniai studijavo temą „ar galiu būti Dievo draugu“. Šią temą puikiai galima susieti su šeštoje klasėje nagrinėjama tema, nes Dievas trošta draugauti su kiekvienu. Tai reiškia, kad mano gyvenime jis man svarbiausias. Savo tiriamųjų mokinių paklausiau ar jie žino 10 Dievo įsakymų? Visi atsakė, kad žino. Saulė prisipažino, kad yra primiršusi. Dekalogas arba 10 Dievo įsakymų mums nurodo keliuos, vedančius į dangaus karalystę. Mes einame jais žingsnis po žingsnio per kasdienius darbus, Šventosios Dvasios malonės palaikomi (KBK 1724). Pamokos metu mokiniams buvo priminti įsakymai ir paklausus, koks įsakymas jiems yra aktualiausias. Vaiva atsakė, kad pirmasis, „Neturėk kitų dievų tik mane vieną“. Naglis atsakė, kad ketvirtasis,
------------	------------------------------------	--

		„gerbk savo tėvą ir motiną“. Saulei aštuntasis įsakymas, „Nemeluok“. Dešimt Dievo įsakymų išreiškia pagrindines žmogaus pareigas Dievui ir artimui, iš esmės jie yra svarbūs įpareigojimais. Jie nekinta ir galioja visada ir visur. Niekas negali nuo jų atleisti. Dešimt įsakymų yra įrašyta žmogaus širdyje. Malda yra būtina sąlyga paklusti Dievo įsakymams.
2011 01 21	Netark Dievo vardo be reikalo.	Tai yra antrasis Dievo įsakymas iš dešimties. Ši tema pradedama aiškinti naudojant metodą minčių lietaus: Kas yra pagarba? Pokalbiui naudojame klausimus: Kokius draugus ir suaugusius labiausiai gerbiame? Kodėl? Kaip vienas kitam rodome pagarbą? Kam ir kaip esu išreiškęs pagarbą praeitą savaitę? Koks būtų mūsų gyvenimas jei visi ir visur ir visada vieni kitus gerbtume? Kodėl žmonės dažnai taria Dievo vardą be reikalo? Skaitome Šventąjį Raštą (Iš 3,5-6; Iš 3,13-15; Jn 12,28; Jn 17,6.11; Apd 3,16) Apibendrinant akcentuojama, kad šauktis Viešpaties vardo tai yra šauktis Dievo pagalbos. Ką nors daryti Dievo, Jėzaus vardu – reiškia veikti su juo vienybėje. Apaštalai aiškino Dievo vardo galybę, Jo vardo šventumą. Nevalia tarti Jo vardo be reikalo, neteisingai prisiekinėti, piktžodžiauti. Iš tema puikiai siejasi su penktoje klasėje plėtojama temos „ar galiu būti Dievo draugu“. Jei aš turiu draugą aš jį gerbiu, globoju, iš jo nesityčioju, ar aš esu pats geras draugas? Kaip aš įrodau draugystę Dievui. Mokinių paklausiau ar verta laikytis 10 Dievo įsakymų? Vaiva atsakė, kad verta laikytis 10 Dievo įsakymų, nes jai nuoširdžiai jų laikysiesi po mirties nukeliausi į dangų. Naglis atsakė, kad verta, nes šie įsakymai nieko blogo nemoko. Jie

		tik nurodo žmogui teisingą kelią. Saulė pabrėžia, kad laikytis jų verta, tačiau jų niekas nesilaiko. Šv. Raštas teigia, „ką gera turiu daryti, kad įgyčiau amžinąjį gyvenimą? – Jei nori įeiti į gyvenimą, laikykitės įsakymų“ (Mt 19, 16-17).
2011 01 28	Nekalbėk netiesos.	Skaitomas pasakojimas B. Ferrero „pamoka“ išaiškinama pagrindinė mintis. Išsiaiškinama kas yra tiesa ir kam ji reikalinga gyvenime? Ko moko šis Dievo įsakymas. Akcentuojama, kad tiesa yra tai, kas atitinka tikrovę. Melas atsigręžia prieš patį melagį; melas labiausiai nenaudingas pačiam žmogui; melagio niekas negerbia, juo nepasitiki, netiki net ir tada, kai jis sako tiesą. Skaitomas Šv. Raštas (Iš 23,1-9; Pat 1,11-15; Jn, 8, 12; Ef 1,13) mokiniai bando aiškinti šių eilučių prasmę. Prisimenama ką lietuvių liaudies patarlės kalba apie melą. Penktoje klasėje yra siūloma tema „Kaip sprendžiu nesutarimus“, kodėl pykstuosi su draugais su tėvais. Vienas iš punktų, yra tai, kad mėgstu meluoti ir todėl manimi nenori niekas pasitikėti. Ir Vaiva ir Naglis ir Saulė pabrėžė, kad tarp jų draugų ir jų populiariausia nuodėmė yra melas.
2011 02 04	Nevok, Negeisk svetimo turto.	Įvairiose klasės vietose iškabinamos sąvokos: vagystė, vagis, gobšumas, šykštumas, turtas, laimė, dosnumas, labdara, auka. Išsiaiškiname sąvokas ir atsakome į klausimus: Kur keliaučiau, jei galėčiau keliauti kur tik noriu? Jei turėčiau milijoną litų, ką su jais daryčiau?, Norėčiau turėti daug pinigų dėl to, kad...; Nebūtina turėti daug pinigų, nes...; Jei dabar turėčiau dešimt litų, ką pirkčiau? Pamokos tikslas užakcentuoti, kad norint nertapti turto vergais reikia gerbti kito nuosavybę, dalintis su bendruomene. Šie įsakymai ragina kovoti su savanaudiškumu

		savyje ir aplinkoje, skatina dosnumą ir norą dalintis. Skaitome ką apie turtą ir pavydą kalba Šv. Raštas (Sir 9,11 – 12; Mk 7, 18 – 19; Mt 6,22 – 23) Mokiniai skatinami diskutuoti, paskirstomi į dvi grupes. Viena grupė mano, kad turtas daro žmogų laimingą, kiti laimės netapatina su turtu. Apibendrindami mokiniai pasako keletą išvadų, kodėl žmogus nori turėti vis daugiau. Ši tema puikiai siejasi su penktoje klasėje siūloma tema “ Lengviau kupranugariui išlysti per adatos ausį negu turtuoliui patekti į dangų”. Savo tiriamųjų mokinių paklausiau ar šiandien žmonės laikosi 10 Dievo įsakymų? Vaiva atsakė, kad tik nedaugelis laikosi, Naglis atsakė, kad mažai žino tokių žmonių kurie laikytūsi įsakymų, visi žmonės nuodėmingi. Saulė teigia, kad 10 Dievo įsakymų laikosi tik seni žmonės t. y jos močiutė. Tarp jaunų žmonių jie yra nepopuliarūs, tai yra jų suvaržymas. Taip kaip ir malda šiandien jaunų žmonių tarpe yra nepopuliari.
2011 02 11	Kodėl reikia padėti likimo nuskriaustiems žmonėms?	Pradedama pamoka pasakojimu B. Ferreras „ Džiaugsmo ratas“. Po pasakojimo aptarimo siunčiamos vynuogės ratu, mokiniai kviečiami pasivaišinti ir kviečiami pasakyti kažką gražaus savo kaimynui iš dešinės. Skaitomas Šv. Raštas, gerojo samariečio istorija (Lk 10, 25-37) Užduodami klausimai su kuriuo šios istorijos personažu tu sutapatintum save? Kas geruoju samariečiu buvo tavo gyvenime? Kokiam žmogui tu būsi geruoju samariečiu šią savaitę. Užduotis: sugalvoti ir pristatyti sudabartiną gerojo samariečio istoriją. Stenktis visą savaitę pastebėti ir padėti tiems, kuriems reikia pagalbos. Ši tema siejasi su penktoje klasėje išgvildenta

		tema „Kodėl Jėzus rūpinasi vargšais“.
2011 02 18	Kodėl reikalingi gailestingumo darbai: kūnui ir sielai?	Išsiaiškiname kokie yra gailestingumo darbai kūnui ir sielai. Sustojame ratu ir ištiesiame rankas, mokinai pasako ką gali mūsų rankos. Daroma išvada, kad mūsų rankos nors ir nedidelės, bet gali atlikti visus septynis gailestingumo darbus. Išsiaiškimama, kokie yra gailestingumo darbai kūnui ir sielai. Mokiniai suskirstomi į grupes ir išsitraukia vieną gailestingumo darbą ir išradingai pristato klasės draugams, o kiti turi atspėti, kuris gailestingumo darbas inscenizuojamas. Mokiniai parašo kiekvienas asmeniškai kokius gailestingumo darbus galėtų atlikti. Ši tema siejasi su penktoje klasėje išdėstyta tema: „Mano pagalba reikalinga ligotiems o ne sveikiesiems“. Saulė papasakojo, kad jai tenka prižiūrėti senuką kaimyną, kuris guli lovoje. Ji nueina į parduotuvę, paskaito jam knygą vakarais. Naglis papasakojo, kad daug metų jo šeimoje gyveno močiutė, kurią reikėjo prižiūrėti, nes ji visą laiką gulėjo lovoje. Tokius žmones labai sunku prižiūrėti, tačiau naglis teigia, kad tai yra geras darbas ir mes juos prialome daryti, nes gal ir mus senatvėje reikės, kad kas nors taip mumis rūpintųsi.
2011 02 25	Kaip Jėzus bendravo su žmonėmis? Kaip Jėzus draugavo su apaštalais ir kaip aš galiu su Juo draugauti.	Pamoka pradedama pokalbiu, kas yra bendravimas, draugystė. Kodėl yra svarbu draugauti? Kas bendravime, draugystėje yra svarbiausia? Kas yra lengviau kalbėti ar klausytis? Kodėl? Grupelėms išdalinamos Šv. Rašto ištraukos (Mt 12, 37-40; Mt 19, 13-15; Lk 5, 27-32; Lk 8, 43-48; Jn 5, 1-9). Šios ištraukos skaitomos vaidmenimis, vėliau aptariamos išryškinant kaip Jėzus bendravo su žmonėmis, svarbiausi akcentai užrašomi. Mokiniai

		kviečiami nupiešti plakatą ir parašyti bendrą klasės gero bendravimo taisyklių sąrašą. Ši tema puikiai tęsiama, nes penktoje klasėje akcentuojama draugystė su Jėzumi, “Jėzus mano draugas”. Koks žmogus yra vertas didžiausio pasitikėjimo? Kokiom savybėmis jis turi pasitikėti? Ar šias savybes turi Jėzus? Kodėl Jėzus vertas pasitikėjimo? Kodėl Jėzui lengva pasakyti taip? Skaitomas Šv. Raštas (Mt 4, 18-22; Mk 9, 33-37; Lk 6, 12-16; Jn 6, 60-66), ištraukos aptariamoms išryškinant, kaip Jėzus bendravo su apaštalais, svarbiausi akcentai užrašomi. Paruoštoje priemonėje pažymima, koks yra kiekvieno iš jų santykis su Jėzumi. Akcentuojama, kad savo mokinius Jėzus pašaukė jiems dirbant savo darbus. Mus taip pat kviečia Jėzus, kad pašventintume savo darbus ir padėtume žmonėms pažinti Viešpatį. Kai buvo kalbama apie draugystę mokiniai buvo pakviesti sukurti maldą ir pasimelsti už savo geriausią draugą. Paklausus kas tai yra draugystė Vaiva teigia, kad draugystė yra labai svari, nes pasidalintas džiaugsmas dvigubai didesnis, o pasidalintas skausmas per pus mažesnis. Draugas turi būti užjaučiantis, geraširdis, draugiškas, nuoširdus. Draugystę ji lygina su meile. Skaudžiausias įvykis jos gyvenime susijęs su draugyste yra išsiskyrimas bei paslapčių išdavimas. Draugų įtaką Vaiva įžvelgia teigiamą, nes jie dažnai būna jos varomoji jėga. Draugai jai atveria kelią į meilę ir laimę. Naglis teigia, kad jam draugystė teikia daug džiaugsmo. Draugas turi būti užjaučiantis, padedantis. Draugystę jis lygina su meile ir teigia, kad jeigu nebūtų draugystės, visi žmonės
--	--	---

		būtų atsiskyre, uždari ir vieniši. Turėti draugų, tai reiškia būti laimingu. Saulės požiūris į draugystę taip pat yra teigiamas, nes draugystė jai teikia džiaugsmą, abipusį supratimą, laimę. Geras draugas yra tas, kuris supranta, nepyksta dėl niekų, palaiko tave sunkiomis akimirkomis, džiaugiasi kartu kai tau linksma. Draugystę Saulė lygina su meile, sunkiausia atleisti, kai draugas išduoda paslaptis. Kitų draugų įtaką Saulė vertina teigiamai, tačiau įvardina save kaip pavydžią mergaitę ir norą būti tokia kaip jos draugės. Draugauti su draugais yra džiaugsmas, tačiau kartais susipykus labai skaudu ir liūdna.
2011 03 04	Kodėl sekmadienis yra šventė?	Išsiaiškinama kas yra šventė, paruošiami paveikslai su įvairiomis šventėmis, žmonių reakcijomis tų švenčių metu. Analizuojama švenčių reikšmė, svarba. Aptariamos sąvokos šventė ir šventimas. Mokiniai papasakoja apie savo mėgstamiausią šventę ir kaip ją švenčia. Kodėl sekmadienį vadiname švente? Kaip aš švenčiu sekmadienį. Kaip reiktų jį švęsti. Ar galima sekmadienį dirbti ir kokius darbus aš galiu dirbti ? Apibendrinant parašome penkis kriterijus, kodėl sekmadienis taip pat yra šventė. Penktoje klasėje akcentuojama šventės prasmė, piešiama šventė kuri man labiausiai patinka, aiškinama jos prasmė, tema „ Mano mėgstamiausia šventė. Ar sekmadieniais lankotės Bažnyčioje, paklausiau savo tiriamųjų? Vaiva atsakė, kad lankosi Bažnyčioje kiekvieną sekmadienį su visa šeima. Vaiva gieda Bažnyčios chore yra aktyvi jaunimo grupelės narė, mokosi groti gitara, dalyvauja vasaros stovyklose kurias

		organizuoja bažnyčios klebonas ir katechetai. Naglis lankosi Bažnyčioje retai, tik per didžiasias šventes arba per laidotuves. Saulė Bažnyčioje nesilanko visiškai. Ją auginanti teta jai pataria šiuo klausimu ir teigia, kad jei tiki Dievu savyje, tai lankytis bažnyčioje nebūtina.
2011 03 18	Kaip išgirsti Dievo Žodį?	Pamoka pradedama minčių lietumi, kas vyksta Šv. Mišių metu. Rodomos video ištraukos ir jos aptariamos. Mokiniai įsisavina Šv. Mišių eigą, sudedamąsias dalis, išsiaikina šių dalių reikšmę. Ypač atkreipiamas dėmesys kuriuo metu yra skaitomas Šv. Raštas. Penktoje klasėje buvo nagrinėjama tema: „Šv. Rašo kilmė ir autorystė“, kuri puikiai papildė šeštoje klasėje dėstomą temą.
2011 03 25	Kodėl Dievas įdiegė žmogui sąžinę?	Pamoka pradedama meditacija. Klausantis muzikos, tyloje pabandyti susikaupti ir įsiklausyti į save. Pokalbio metu atskleisti ką išgirdome, prisiminėme, pajutome. Kas tai yra vidinis balsas? Ar esame girdėję savo vidinį balsą. Ką jis mums kalba? Ar tylą yra kalba? Perskaitome Šv. Rašto ištraukas (Pat 11,3; 11,6; 14,5; 16,8; Sir 14,2; 29,3). Išrenkame labiausiai įstrigusias mintis, užrašome, kaip reikėtų ją lavinti. Ši tema puikiai siejasi su penktoje klasėje nagrinėta tema „Sąžinės samprata“, čia buvo liečiama ir nuodėmės samprata, bei įtaka asmenybei. Mokiniais buvo išdalinti lapai popieriaus kur buvo parašyta situacija apie rastą mokyklos direktoriaus brangų žiedą. Reikėjo atsakyti į klausimus, kas tau palengvintų, o kas pasunkintų jį grąžinti. Taigi Vaiva teigia, kad žiedą reikia grąžinti, jeigu tai yra įmanoma, nes nedera savintis svetimo turto. Širdyje jausti, kad jeigu grąžinsi žiedą, direktorius palankiai į tave

		pažiūrės. Juk jeigu aš būčiau pamėtusi žiedą, norėčiau, kad man jį gražintų. Vaiva labai apsidžiaugtų jeigu paskelbta radybų premija- 100 lt atitektų jai. Bet nenusimintų ir vistiek gražintų žiedą jeigu ir negautų radybų premijos. Vaiva nesusieksmina draugų ir pažįstamų požiūrio į save, ji pasielgtų taip kaip reikalauja jos sąžinė, nes baimė, kad kas nors gali sužinoti tave per daug kankintų, geriau gražinti „dėl šventos ramybės“. Naglis taip pat įsitikinęs, kad gražinti žiedą reikia, nes žmonėms nederėtų savintis svetimo turto. Nagliui visiškai nesvarbu ar direktorius žiūrės į jį palankiai ar ne ir net jam nėra taip svarbu, kad paskelbta radybų premija 100 lt. Naglis vistiek gražintų žiedą net jei ir draugai bei pažįstami dėl to gerai apie jį pagalvos arba pasiūlytų žiedo negražinti. Situaciją, gražinti žiedą, pasunkintų įsitikinimas, kad kas ką randa, tai jam ir priklauso, juk žiedo nevogei o įstatymo gražinti nėra. Saulė yra įsitikinusi, kad svetimo turto nederėtų savintis, tačiau ji galvoja, kad kas ką randa, tai jam ir priklauso nors žiedo nevogei, o įstatymo sugražinti nėra. Tačiau pati norėtų, kad jos žiedas būtų gražintas. Ji gražintų žiedą tuo atveju, jeigu būtų paskelbta radybų premija 100 lt. Žinojimas, kad jokios radybų premijos nebus ir kad niekas nesužinos apie rastą žiedą, pasunkintų gražinimo situaciją. Ji mano, kad jei žiedo negražins, gal tai privers direktorių pamąstyti, jog jis dažnai būna neteisingas mokiniams. Tačiau baimė, kad kas nors gali sužinoti per daug kankintų, jau geriau gražinti “ dėl šventos ramybės”. Sąžinė yra intymiausia ir slapčiausia vieta
--	--	---

		žmoguje, jo šventovė, kurioje jis lieka vienas su Dievu. Sąžinė yra proto sprendimas, kuriuo žmogus suvokia konkretaus veiksmo dorinę vertę. Tinkamai išugdyta sąžinė yra teisinga ir tikra. Ji daro savo sprendimus, klausydama proto, derindama juos su tikruoju gėriu, kurio nori Kūrėjo išmintis. Kiekvienas privalo imtis priemonių savo sąžinei ugdyti. Ugdant sąžinę, kelią mums nušviečia Dievo žodis; o jį reikia priimti su tikėjimu bei malda ir pagal jį elgtis (KBK 1789).
2011 04 08	Kodėl Šv Raštas ypatinga knyga ?	Mokiniai supažindinami, kaip reikia skaityti Šv. Raštą? Kodėl Šv. Raštas yra vadinama knygų knyga? Kodėl ši knyga yra tokia brangi kiekvienam krikščioniui? Kuo skiriasi Senasis Testamentas nuo Naujojo Testamento? Kaip Šventasis Raštas padeda melstis? Pabrėžiama Šv. Rašto vieta šeimoje, Bažnyčioje, mokykloje, visuomenėje. “ Ypač pabrėžiamas Naujasis Testamentas. Mokiniai skatinami nupiešti Šv. Raštą. Mozė ir Abraomas, pabrėžiama, kaip Dievas vaizduojamas Senajame Testamente. ?Penktoje klasėje aiškinami Senojo Testamento veikėjai . Savo tiriamųjų paklausiau ar skaito Šventąjį Raštą? Vievintelė Vaiva skaito Šventąjį Raštą. Naglis neskaito ir neturi, nors pirmąją komuniją yra priėmęs. Saulė neskaito taip pat, ir nesupranta nes parašyta sunkiai „tai lyg mokslinės formulės“, tačiau jį turi. Šventąjį Raštą jai padovanojo jos močiutė kuri yra tikinti ir lankanti Bažnyčią sekmadieniais tačiau gyvena ne Kaune todėl jos susitinka retai. Saulė prisipažino, kad močiutė labai norėtų, kad Saulė priimtų Pirmąją Komuniją. Šv. Raštas yra krikščionių tikėjimo ir gyvenimo šerdis. II

		Vatikano susirinkimo dokumentas ragina kuo dažniau skaityti Bibliją, įgyti „Viešpaties Jėzaus Kristaus didybę“ (Fil 3,8). Nepažinti Šv. Rašto reiskia nepažinti Kristaus. Bažnyčia skatina skaityti, tyrinėti Raštus ir jais vadovautis maldoje.
2011 04 15	Malda mano gyvenime	Klasėje išdėlioti paveikslai, kuriuose pavaizduoti besimeldžiantys žmonės. Diskutuojama, kodėl žmonės meldžiasi? Kokie yra maldos būdai? Kada tu meldiesi ir kodėl? Apibendrinant akcentuojama, kad malda mes garbiname Dievą, dėkojame už suteiktas malones, atsiprašome už įžeidimus ir prašome pagalbos mūsų reikaluose. Jėzus sako, kad „reikia melstis ir nepaliauti“ (Lk 18,1). Skaitomas Šv. Raštas (Mk 1,35; Lk 6,12; 10,21; 11,1-4; 22, 42; 23,46). Išsiaiškinama kada ir kodėl, kokių tikslų meldavosi Jėzus. Apibendrinant akcentuoti, kad krikščioniškos maldos pagrindas – tai pokalbis su Dievu. Melsdamasis žmogus atveria širdį Dievo meilei. Jėzus pats meldėsi ir mokė žmones melstis. Iškeliamas klausimas diskusijai, kaip malda gali padėti augti žmogaus dvasiai? Užduotis: sukurti padėkos maldą už viską, kuo mane Dievas apdovanojo. Penktoje klasėje buvo aiškinama tema „Kaip malda gali padėti tobulėti? Tiriamųjų mokinių paklausiau kokia yra maldos prasmė? Vaiva kaip giliai praktikuojanti maldą mergaitė atsakė, kad malda, tai yra buvimas su Dievu, pasitikėjimas juo. Nagliui malda tai galimybė išsipasakoti, bet svarbiausia galimybė pasimelsti už savo artimuosius, už tai, kad jiems pasisektų. Saulei malda, tai bendravimas su Dievu, tačiau maldą ji praktikuoja tik išimtiniais atvejais, kai atsitinka nelaimė, kai reikia ko nors

		paprašyti, dažniausiai prašo sėkmės ir sveikatos namiškiams. Paklausus ar meldžiatės rytą ir vakarą, Vaiva atsakė, kad medžiasi ir rytą ir vakarą ir dažnai dienos metu. Naglis atsakė, kad meldžiasi vakare kai prisimena, na o Saulė nesimedžia ir nesupranta žmonių kurie meldžiasi kiekvieną dieną ir net nesupranta kam to reikia. Saulei Dievas yra tolimas, tik atskira sąvoka gyvenime, tačiau ji lanko tikybos pamokas, girdi ką mokytoja pasakoja ir tam neprieštarauja. Saulė norėtų išmokti melstis.
--	--	---

2.KOMPETENCIJOS TOBULINIMO PERSPEKTYVA

Atliekant pedagoginės veiklos tyrimą tobulinamos mokytojo profesinės kompetencijos. Kompetencija – individo žinios, mokėjimai, įgūdžiai, požiūriai, asmeninės savybės bei vertbės lemiančios jo kvalifikacijos raišką arba gebėjimą veikti. Kompetencija – asmens žinios įgūdžiai, gebėjimai, požiūriai, vertybės, glūdinčios žmogaus viduje ir pasireiškiančios sėkmingais žmogaus konkrečios srities veiklos darbo rezultatais (N. Bankauskienė (2009). Bendroji pedagogika II paskaitų medžiaga. Kaunas). 1 lentelėje išdėstytas turimų kompetencijų identifikavimas kurios patvirtintos Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK – 54, 2007 01 15 (žr. 1 lentelę).

Kompetencijos tobulinimo perspektyva savirefleksijos kontekste (1 lentelė)

Mokytojo profesinės kompetencijos	Įvardinti kompetenciją arba jos dalį, kurią plėtojo	Kokiame tyrimo etape ir kaip tos kompetencijos buvo plėtojamos
Mokytojo bendrakultūrinė kompetencija (8)	5.4 vadovautis šiuolaikine švietimo paskirties samprata: kurti informacinę ir žinių visuomenę 5.8 mokyti mokinius vadovautis bendražmogiškom vertybėm	5.4 Pamokų metu mokiniams buvo teikiama informacija, tėvų susirinkimo metu, buvo suteikta informacija apie tyrimo vykdymą, bei apie užsibrėžtus tikslus. 5.8 Tikybos pamokų metu mokiniams buvo ugdomos bendražmogiškos vertybės

CD Tikybos mokytojų gerosios patirties sklaida 2012

© Kauno arkivyskupijos katechetikos centras

Paruošė tikybos mokytoja metodininkė Aurelija Leonavičienė

Mokytojo profesinės kompetencijos	6.4 mokymo/si proceso valdymo 6.6 mokinių motyvavimo ir paramos jiems 6.7 mokinio pažinimo ir jo pažangos pripažinimo 6.8 profesinio tobulėjimo 8.3 kurti toleranciją ir bendradarbiavimą skatinančią aplinką, kurioje mokinys turi galimybę rodyti iniciatyvą, veikti savarankiškai ir atrasti bendraminčių 9.3 atrinkti mokymosi metodus, tinkamus mokymo/si tikslams pasiekti 10.4 prieinamai ir suprantamai mokiniui perteikti ugdymui/si reikalingą informaciją 12.3 sudominti mokinius mokomuoju	6.4 Pamokų metu buvo siekiama užsibrėžto tikslo išdėstant temas, užduodant klausimus, diskutuojant, rašant dienoraštį, 6.6 pamokų metu bandžiau sudominti mokinius informacijos pateikimu, arbatos gėrimu, vaišininusi bandelėmis, saldainiais 6.7 Labai gražiai susibendarvome ir net susidraugavome asmeninio bendravimo metu ,mokiniais atsakant į klausimus, dar giliau pažinau mokinius ir dabar galiu jiems pasiūlyti pagalbą. 6.8 lankiau paskaitas, seminarus gavau daug naudingos informacijos, taikau ją savo darbe 8.3 Tiriamieji mokiniai turėjo galimybę išreikšti savo nuomonę, bendrauti ir bendradarbiauti. 9.3 Naudojau daug naujų darbo metodų, tačiau man labiausiai pavyko dirbti su netradiciniais metodais tai, „Situacijų žaidimas“, Argumentai „ Už“ ir „ Prieš“, „ Diskusija“ 10.4 Mokiniais buvo išdalintos užduotys su situacijomis, jie jas išsprendžia o paskui aiškinamės kas moralu, kas ne ir t.t 12.3 sudominau mokinius

	dalyku 14.2 projektuoti karjerą: planuoti, sistemingai tobulinti savo profesinę veiklą	pritaikant žaidimus, netradicinius metodus, filmų žiūrėjimą, situacijų nuotraukose aiškinimą ir t.t 14.2 lankytų paskaitų, seminarų informacijos taikymas savo darbe
Mokytojo bendrosios kompetencijos	15.3 tiriamosios veiklos 15.4 reflektavimo ir mokymosi mokytis 17.3 bendradarbiauti su kolegomis, pagalbiniu personalu, profesinio orientavimo ir kitais specialistais kuriant ugdymo/si priedas ir vertinant mokymosi pasiekimus 17.4 bendrauti su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais) pripažįstant jų vaidmenį, teises ir atsakomybę sudarant ugdymo/si sąlygas 18.2 organizuoti profesinės veiklos tyrimą 19.2 įvertinti profesinės praktikos privalumus ir trūkumus numatant profesinio tobulėjimo perspektyvas 19.3 nuolat tikslingai atnaujinti žinias ir lavinti įgūdžius	15.3 Šią kompetenciją įgijau atliekant pedagoginės veiklos tobulinimo tyrimą 15.4 atliekant pedagoginės veiklos tobulinimo tyrimą 17.3 buvo bendradarbiaujama su praktikos vadovu, įstaigos vadovu, psichologu, kolegomis pedagogais 17.4 buvo bendradarbiaujama su tiriamųjų mokinių tėvais ir globėjais 18.2 buvo organizuojamas profesinės veiklos tyrimas, gaunant mokinių sutikimus, mokinių tėvų sutikimus, sutikimą bei sutartį su įstaigos vadovu, renkant mokslinę literatūrą, organizuojant anketinę apklausą, bendravimą žodžiu, bei raštu, dienoraščio rašymą. 19.2 privalumai: įgijau daug naujų kompetencijų. Numatau perspektyvoje jas tobulinti 19.3 Lankiau ir lankysiu įvairius seminarus, atnaujinsiu žinias ir lavinsiu įgūdžius.

Savirefleksija

Šio tyrimo metu įvyko daugybė dalykų, kurie vienaip ar kitaip paveikė ne tik mane bet ir mokinius su kuriais dirbau šiais metais. Tyrimo metu išgyvenau įvairius jausmus nuo nusivylimo iki pasitikėjimo savo jėgomis ir gebėjimais, nuo nerimo iki džiaugsmo, nuo sėkmės iki nesėkmės ir panašiai. Šios veiklos metu išmokau įsiklausyti į mokinių poreikius, pastebėti ir matyti ne tik kiekvieno mokinio nusiteikimą pamokoje, bet ir fiksuoti jų gyvenimo momentus. Dirbdama supratau, kad labai daug priklauso nuo manęs – mokytojos, kuri kuria darbinę, o kartais ir ne tik, aplinką, kuri organizuoja veiklą, stebi, vertina, skatina, palaiko, pataria, kai reikia, paguodžia, bet jokių būdu nekritikuoja, nežemina ar menkina.

Savo veikloje patobulinau mokymo metodų atsirinkimo ir taikymo efektyvumą, atsižvelgiant į konkrečią pamokos temą, tikslus bei uždavinius. Išmokau atkreipti didesnę dėmesį į mokymo(si) metodų veiksmingumą, išmokau apmąstyti, analizuoti mokymo(si) procesą. Pradėjau skatinti dažniau bendradarbiauti ir pastebėjau, kad toks darbas duoda daugiau naudos ir mokiniui ir mokytojui.

Mano padedami tiriamieji suprato maldos svarbą, prasmę, jos praktikavimo būtinybę krikščionio gyvenime. Susipažino su maldos formom, patys pradėjo arba žadėjo praktikuoti kasdienę maldą. Išskyrė pagrindines gyvenimo vertybes, išmoko už viską dėkoti Dievui, visas nesėkmes ir vargus išmoko aukoti Dievui, suprato, kad reikia nuolatos būti Dievo malonėje, su juo bendrauti per sakramentus, skaitant Šventąjį Raštą, maldoje.

Taikant įvairius mokymo metodus ir būdus ypač netradicinius, mokiniai daug tarpusavyje bendradarbiavo, diskutavo, todėl įgijo daugiau pasitikėjimo savimi, drąsos, atsakingumo, išmoko siekti užsibrėžto tikslo, ir patyrė sėkmę. Kolegos irgi domėjosi mano tyrimo rezultatais, palaikė, skatino dalintis patirtimi. Šis tyrimas buvo pristatytas metodinio centro susirinkime, tikybos mokytojams.

Mano atliktas veiklos tyrimas parodė, kad tobulėti yra būtina ir tobulėjimui ribų nėra. Mokytojo darbe labai svarbus kasdieninis kūrybiškumas, gebėjimas mokinius pažinti, sudominti, priimti tokius, kokie jie yra, ir kartu maksimaliai veiksmingai įtraukti į mokymo(si) procesą, nes kol kas mokiniai (ypač paaugliai) savanorišku įsitraukimu į mokymą(si) nepasižymi. Mokytis reikia mokytis. Mokytojas nuolat turi mokytis ir tobulėti pats. Labai svarbu išmoksi analizuoti savo veiklą, pastebėti savo veiklos trūkumus, stengtis juos pašalinti.

Bendradarbiaudama su savo mokiniais, kolegomis, darbo vadovais, buvau skatinama gerai apmąstyti savo veiklą, jos teigiamus ir neigiamus aspektus, pastebėti pokyčius, juos užfiksuoti ir siekti geriausių rezultatų. Kalbant apie savęs vertinimą, dažnai nuvertindavau savo gebėjimus ir įgūdžius, negatyviai vertindama savo veiklą, daugiau dėmesio skirdama

apmąstymas kas, kodėl ir pan. Tačiau dabar daugiau dėmesio skiriu ieškojimui, naujovių taikymui bei padarytų klaidų analizavimui. Tai man padėjo kritiškai pažvelgti į save, išmokti įžvelgti teigiamus aspektus tame ką darau, siekti nuolatinio tobulėjimo.

Aš tobulėjau ir kaip mokytoja, ir kaip žmogus. Įgijau patirties ir supratimo apie pedagoginės veiklos prigimtį ir poveikį aplinkai (pirmiausiai sau, mokiniams, kolegoms, bendruomenei). Atlikusi pedagoginį tyrimą supratau, kad tobulėti mokant kitus yra būtina, nes tik nuolat besitobulinantis ir ieškantis naujovių pedagogas gali būti naudingas, įdomus pats sau, mokiniams ir mokyklos bendruomenei.

IŠVADOS

1. Malda tai mūsų širdžių kėlimas į Dievą. Maldoje mes siekiame pažinti Dievą, trokštame pajusti Jo artumą, Jo meilę ir Jo valią mūsų gyvenime. Mes prašome Jo malonių ir palaimos mums. Per maldą mes augame Dievo Tėvo meilėje. Malda tai dalyvavimas Švč. Trejybės gyvenime. „Malda yra gyvas sielos ryšys su Dievu. Ji turi savo dinamiką, ji gali silpnėti arba atvirkščiai augti ir stiprėti. Maldos gimimas žmoguje susijęs su valia, su protu ir jausmu. Jos augimas neatskiriamas nuo trijų pagrindinių kelių norint priartėti prie Dievo: dorovinės pastangos, atsigręžimo į gerį, kovos su vidiniais priešais ir žinoma maldos. Malda – būtinybė išganymui. Maldos tikslas yra pirmiausia atiduoti pagarbą Dievui. Visagalią Dievą visada reikia melsti su pagarba, sugraudinta, nužeminta širdimi, ištvermingai, tvirtai tikėdami ko prašome. „Ko tik meldamiesi prašote, tikėkite gausią, ir tikrai taip bus (Mk 11, 24). Dievas trokšta mūsų išganymo, tačiau taip pat Jis nori, kad išganyką mes pasiektume kovodami ir nugalėdami. Todėl žemėje mes turime gyventi nuolatinėje kovoje trokšdami nugalėti. Esame per silpni vieni kovoti su gausiais ir stipriais priešais bet su maldoje gaunama jėga visa pajėgsime. Maldos formos yra: Dievo garbinimas ir šlovinimas, prašymo malda, užtarimo malda, dėkojimo malda.

2. Nėra absoliučiai gerų ir tobulų metodų, netikslinga, kai kuriems metodams ar jų grupėms teikti prioritetą. Mokymo procesui būtini įvairūs metodai, svarbu atsižvelgti į mokinių amžiaus ypatybes. Svarbios ir tam tikros klasės ypatybės, svarbi mokyklos aplinka, lemiamą vaidmenį vaidina pats mokytojas, jo asmenybė. Savo pamokose dažniausiai naudoju informacinius, praktinius – operacinius, kūrybinius, metodus pasitelkusi interaktyvaus mokymo metodus, kuriais siekiu kuo daugiau moksleivių savarankiškumo, siekiu, kad jų veikla pereitų į refleksiją, žadintų teigiamas emocijas. Savo darbe dažnai pasitelkiu aktyvuosius metodus, skatindama mokinių kritinę refleksiją, įgalinančią priimti savarankiškus sprendimus. Tad, yra labai svarbu susieti religines vertybes su mokinių gyvenimu, tam pasitelkiant pačius tikamiausius metodus.

3. Literatūros analizė ir empirinio tyrimo rezultatai leido daryti išvadą, kad religinės praktikos ypatumus ir elementus sąlygoja šeimose vyraujantis požiūris į religiją, tai ankstyvosios religinės patirties ir praktikos formavimo modelis. Mokiniai lankydami tikybos pamokas tikisi įgyti tikėjimo pagrindų, dvasinio tobulėjimo ir tvirtų dorovinių pagrindų, dvasingumo. Šie mokiniai džiaugiasi, kad įgijo daugiau bendravimo įgūdžių, pasitikėjimo savimi, išskyrė dvasinių vertybių vertę, suvokė maldos svarbą, prasmę, jos praktikavimo būtinybę šiandieniniame pasaulyje. Manau, kad religija formuoja asmenybę.

Vaiva labai džiaugėsi dalyvaudama šiame tyrime, džiaugėsi, kad yra teisingame kelyje, pradėjo domėtis dvasine literatūra, nusprendė dalyvauti piligriminiame žygyje į Šiluvą Birželio 17 dieną. Kelionės metu bus medžiamasi rožinio malda, giedamos giesmės. Tikslas padėkoti Dievui už Lietuvos laisvę. Šią kelionę organizuoja Petrašiūnų parapijos klebonas ir jaunimo grupė. Birželio gale Vaiva ruošiasi važiuoti į krikščionišką stovyklą Nemunaityje.

Naglis nusprendė pasistengti dažniau lankyti sekmadienio šv. Mišias, nuo spalio mėnesio nori ruoštis Sutvirtinimo sakramentui. Naglis norėtų dažniau pasimelsti, bet vis pamiršta, tačiau pažadėjo pasistengti.

Saulė nusprendė paskaityti dvasinės literatūros, bei norėtų priimti pirmąją komunią, todėl Vaiva pasiūlė jai savo draugiją, bei nusprendė Saulę palydėti. Džiugu, kad Saulės teta, tai sužinojusi neprieštarauja, leidžia jai rinktis. Saulė pasidžiaugė, kad vakare eidama miegoti, ji vis paskaito maldas iš maldaknygės.

Tėvams yra svarbi šeimos religinė tradicija, nes mūsų šalis yra krikščioniškas kraštas ir ši tradicija yra giliai įsišaknijusi. Tėvai tikisi kad, jų vaikas tikybos pamokų metu įgys žinių apie Dievą, išsiugdys teigiamus dvasingumo, asmenybės bruožus, pasirengs sakramentams.

REKOMENDACIJOS

Tikybos mokytojams. Mokiniai tikybos pamokų metu norėtų išmokti tikėjimo pagrindų, domisi dvasiniu tobulėjimu, maldos praktikavimo galimybėmis tik labai dažnai būna tai giliai paslėpę savo viduje. Tokie pasetbėjimai atkreipia dėmesį, jog šiandien reikia geriau suprasti jauno žmogaus religinius ieškojimus, pažinti dvasines vertybes. Matant aplink praktinę naudą ir vienintelę vertę – ekonominę ir technologinę progresą, mokiniams norisi ieškoti atramos dvasiniame tobulėjime. Tikybos pamokų metu mokiniai yra kviečiami apmąstyti egzistencinius klausimus, spręsti įvairias gyvenimo problemas krikščioniškųjų vertybių šviesoje.

Tikybos mokytojas turi nenusiminti, nes atsiranda ir tokių, kurie tikybos pamoką vertina kaip laisvą poilsio valandėlę. Tai logiška, nes tikyba yra nevertinama pažymiais. Tai rodo nepagrįstą tikybos pamokų rinkimosi motyvaciją. Kai kurie mokiniai iš tikybos pamokų nesitiki nieko, neteikia tikybai jokios svarbos. Tačiau mestas grūdas vistiek kada nors sudigs.

Tėvams yra svarbi šeimos religinė tradicija, nes Lietuva yra krikščioniškas kraštas ir ši tradicija yra giliai įsišaknijusi. Tėvai tikisi, kad jų vaikai tikybos pamokų metu įgys žinių apie Dievą bei parengs vaikus sakramentų priėmimui. Tai rodo, kad šeimos yra nutolę nuo katalikų religijos praktikavimo, neskiria tikybos mokymo ir katechezės funkcijų. Tikybos pamokų paskirtis nėra parengti mokinius sakramentams. Tikybos pamokos suteikia mokiniui žinių, o paprinę katechezė remiasi tomis mokykloje įgytomis žiniomis, jas gilina sieja su religine praktika, jog sakramentams besirengiantys vaikai lankytų ir tikybos pamokas.

LITERATŪRA

1. Aktyvaus mokymosi metodai (1999). Vilnius: Garnelis.
2. N. Bankauskienė (2009). Bendroji pedagogika II paskaitų medžiaga. Kaunas
3. Bankauskienė N., Bankauskaitė – Sereikienė G. (2007). Lietuvių kalbos mokytojo veikla: pamokos organizavimo metodai ir tyrimas. Mokomoji knyga. Kaunas: Technologija.
4. Bankauskienė N., Bankauskaitė – Sereikienė G. (2007). Pedagoginės veiklos tobulinimo tyrimas – naujo mokytojų vaidmens visuomenėje ir naujų vaidmenų ugdymo procese atlikimo prielaida. Kaunas: Technologija.
5. Balaguer De, J.Es.(1975). Kelias. Buenos Aires.
6. Butkienė G., Kepalaitė A.(1996). Mokymasis ir asmenybės brendimas. Vilnius: Margi Raštai.
7. Brinkmanas H.(1995). Gyvenkime su Kristumi. Vilnius: Katalikų pasaulis.
8. Enciklopedijos žodynas (2002). Vilnius: Jotema
9. Frarsis Martin Fr., Theo Rush Fr. OFM (1993). Kai meldžiatės. Vilnius: Katalikų pasaulis.
10. Gage N.L, Berliner D.C.(1994). Pedagoginė psichologija. Vilnius: Alma Litera.
11. Jakavičius, V. (1998). Žmogaus ugdymas: Įvadas į edukologijos studijas. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
12. Jonas Paulius II (1994). Laiškas šeimoms. Vilnius: Katalikų pasaulio leidykla.
13. Jovaiša, L. (1993). Pedagogikos terminai. Kaunas: Šviesa.
14. Jovaiša L. (2001). Edukologijos pradmenys. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
15. Jovaiša, L., Vaitkevičius, J. (1989). Pedagogikos pagrindai. T. 2. Kaunas: Šviesa.
16. Katalikų Bažnyčios Kateizmas (1996). Kaunas: Tarpdiecezinė katechetikos komisijos leidykla.
17. Laumenskaitė I. E. (2006 09 21) Kaip įgyvendinti Bažnyčios socialinį mokymą? www.bernardinai.lt)
18. Martišauskienė E. (2008). Paauglių dvasingumas kaip pedagoginis reiškinys. Vilnius: Vilniaus Pedagoginio instituto leidykla.
19. Paškus A. (1998). Tikėjimo ir netikėjimo sąlytis šiandien. Kaunas: Lietuvos Katechetikos centro leidykla.

20. Pagrindinio ugdymo bendrosios programos Dorinis ugdymas. Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų 2 priedas.(2008).Vilnius.
21. Petty G. (2006). Šiuolaikinis mokymas, praktinis vadovas. Vilnius: Tyto Alba.
22. Petty G,(2008). Įrodymais pagrįstas mokymas. Vilnius: Tyto Alba.
23. Stankevičienė N. (2010). Didaktika, paskaitų medžiaga. Kaunas.
24. Šalkauskis St.(1992). Rinktiniai raštai. Pedagoginės studijos I knyga, Vilnius: Leidybos centras.
25. Šiaučiukėnienė L., Stankevičienė N. (2003). Bendrosios didaktikos pagrindai. Kaunas: Technologija.
26. Šiaučiukienė L., Visockienė O., Talijūnienė P., (2006). Šiuolaikinės didaktikos pagrindai. Kaunas: Technologijos.
27. Šventasis Raštas (2005). Vilnius : Lietuvos biblijos draugija.
28. Trimakas K.(1997). Asmenybės raida gyvenime. Kaunas: LKB TKK.
29. Vatikano II susirinkimo nutarimai(2001). Dokumentai: Gravissimum Educationis, Dei Verbum, Gaudium Et Spes, Lietuvos vyskupų konferencija. Vilnius: Aidai.